

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ХЕРСОНСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра спеціальної фізичної та вогневої підготовки

**УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ПРОЦЕСІ
ЗДІЙСНЕННЯ СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ
НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ:
ВИМОГИ СЬОГОДЕННЯ**

**До 50-річчя заснування
Херсонського факультету**

**Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(14 квітня 2023 року)**

**Одеса
2023**

УДК 355.232-057.36(063)
У 31

Відповідальний редактор – Вайда Т.С., доцент кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету, Одеський державний університет внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент

*Затверджено на засіданні кафедри спеціальної фізичної
та вогневої підготовки Херсонського факультету
Одеського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 11 від 14 квітня 2023 року)*

Матеріали друкуються у авторській редакції.

Відповідальність за дотримання академічної доброчесності, відповідності фактів, цитат, прізвищ тощо несуть автори.

У 31 Удосконалення професійної підготовки поліцейських у процесі здійснення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях: вимоги сьогодення : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 14 квітня 2023 року / за заг. ред. Вайди Т. С., канд. пед. наук, доц. Одеса: ОДУВС, 2023. 112 с.

До збірника увійшли тези доповідей, котрі подані учасниками Всеукраїнської науково-практичної конференції «Удосконалення професійної підготовки поліцейських у процесі здійснення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях: вимоги сьогодення».

Дослідження вчених, курсантів та магістрів ЗВО МВС України присвячені удосконаленню різних аспектів професійної підготовки поліцейських до здійснення ефективних службово-бойових дій у боротьбі із злочинністю в умовах воєнного стану та в повоєнний час.

УДК 355.232-057.36(063)

© Херсонський факультет
Одеського державного університету внутрішніх справ, 2023

ЗМІСТ

1. Безпалий Сергій Миколайович, Мазур Ігор Миколайович Особливості організації та проведення вогневої підготовки в навчальних закладах в умовах дистанційного навчання	8
2. Бондаренко Валентин Володимирович, Хасанов Марсель Хазійович, Рябуха Олександр Сергійович Психологічна готовність майбутніх правоохоронців до застосування поліцейських заходів примусу в умовах екстремальних ситуацій	11
3. Вайда Тарас Степанович Деякі повноваження поліцейських щодо перевірки транспортних засобів та пасажирів міжнародних перевезень під час воєнного стану ...	16
4. Вайда Тарас Степанович, Кузнєцов Олег Ілліч Правила та порядок накладання поліцейськими іммобілізаційних шин при переломах кісток, вивихах суглобів та інших ушкодженнях у потерпілих	19
5. Жильцов Олександр Леонідович Класифікація екстремальних ситуацій в діяльності працівників Національної поліції в умовах воєнного стану	24
6. Карапет`янц Святослав Юрійович Удосконалення тактики та забезпечення безпеки працівників поліції при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях	28
7. Карбовський Дмитро Олексійович Вогнева підготовка поліцейських: виклики сучасності	31
8. Касіолар Дмитро Іванович Актуальні проблеми забезпечення безпеки дорожнього руху: напрями їх вирішення у територіальних підрозділах Національної поліції України	36
9. Кочкадамян Араїк Генрікович Протидія поліцейських колабораційній діяльності на звільнених територіях та особливості несення служби на блок-постах	40

10. Кузенков Олександр Васильович, Дідковський Володимир Антонович Вплив занять з подолання смуги перешкод на спеціальну фізичну підготовленість курсантів	43
11. Марчук Віталій Андрійович Умови, які ускладнюють несення служби при забезпеченні поліцейськими публічної безпеки під час запровадженого воєнного стану і в повоєнний час	46
12. Немерець Віталій Анатолійович Основні завдання органів/підрозділів поліції в умовах деокупації на звільнених територіях	50
13. Яблоновська Анастасія Андріївна (магістр) Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, канд. юр. наук Особливості сучасних заходів та засобів надання працівниками поліції домедичної допомоги потерпілим в екстремальних умовах запровадженого воєнного стану	54
14. Якуба Світлана Володимирівна Сучасні заходи та засоби надання працівниками поліції домедичної допомоги потерпілим під час забезпечення публічної безпеки і порядку	57
15. Ярошак Олег Ярославович Пріоритетні напрями удосконалення правоохоронної діяльності органів/підрозділів Національної поліції для ефективного проведення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях	59

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА КУРСАНТІВ

1. Баблюк Яна Ігорівна Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, канд. юрид. наук Психологічна підготовка поліцейських як необхідна умова належного несення служби під час запровадженого правового режиму воєнного стану	62
2. Греул Еліна Дмитрівна Науковий керівник: Марчук Віталій Андрійович, викладач Удосконалення професійно-прикладної підготовки працівників поліції як умова ефективного проведення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях	65
3. Дацко Володимир Анатолійович Науковий керівник: Бондар Валерія Валеріївна, канд. юрид. наук, доцент Дії поліції щодо реагування на прояви домашнього насильства в Україні в контексті війни	70
4. Денисюк Яна Олександрівна Науковий керівник: Якуба Світлана Володимирівна, викладач Мультимедійні методи навчання як основа удосконалення вогневої підготовки поліцейських в сучасних умовах	74
5. Дерваль Вероніка Русланівна Науковий керівник: Вайда Тарас Степанович, канд. пед. наук, доцент Вирішення актуальних проблем вогневої підготовки курсантів ЗВО МВС України як умова ефективної протидії поліцейськими викликам сучасності	77
6. Дяченко Анастасія Андріївна Науковий керівник: Вайда Тарас Степанович, канд. пед. наук, доцент Забезпечення безпеки дорожнього руху як пріоритетний напрям підготовки поліцейських у ЗВО МВС України	80

7. Жданова Олександра Олексіївна

Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, канд. юрид. наук

Психологічна підготовка поліцейських до ефективного несення служби із забезпечення публічної безпеки та охорони громадського порядку в екстремальних умовах запровадженого воєнного стану і в повоєнний час 84

8. Кравцова Софія Олегівна

Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, канд. юрид. наук

Особливості діяльності працівників поліції при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях 88

9. Лях Вікторія Григорівна

Науковий керівник: Якуба Світлана Володимирівна, викладач
Сучасні вимоги до вогневої підготовки поліцейського при здійсненні правоохоронної діяльності під час воєнного стану 91

10. Постольник Катерина Андріївна

Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, канд. юрид. наук

Протидія працівників поліції колабораційній діяльності на звільнених територіях. Особливості застосування заходів примусу в умовах деокупації 94

11. Солошенко Наталія Володимирівна

Науковий керівник: Вайда Тарас Степанович, канд. пед. наук, доцент

Сучасні заходи та засоби надання працівниками поліції домедичної допомоги потерпілим під час забезпечення публічної безпеки і порядку 97

12. Фомічова Діана Володимирівна

Науковий керівник: Марчук Віталій Андрійович, викладач
Сучасні педагогічні засоби професійного навчання поліцейських до ефективного несення служби із забезпеченням публічної безпеки в екстремальних умовах запровадженого воєнного стану та в повоєнний час 100

13. Харчук Ірина Володимирівна,

Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, канд. пед. наук, доцент

Безпека життєдіяльності та охорона праці поліцейських як пріоритетні напрями у складних умовах несення служби під час воєнного стану та в післявоєнний період 104

14. Царенко Валерія Олександрівна

Науковий керівник: Вайда Тарас Степанович, канд. пед. наук,
доцент

Програма ТЕСС як основа надання працівниками поліції
ефективної домедичної допомоги потерпілим під час забезпечення
публічної безпеки і порядку в умовах запровадженого правового
режиму воєнного стану

109

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ
СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ДЕОКУПОВАНИХ
ТЕРИТОРІЯХ: ВИМОГИ СЬОГОДЕННЯ»**

(14 квітня 2023 року, м. Одеса)

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВОГНЕВОЇ
ПІДГОТОВКИ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

БЕЗПАЛИЙ Сергій Миколайович,

професор кафедри вогневої підготовки, Національна академія
внутрішніх справ, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент

МАЗУР Ігор Миколайович,

професор кафедри вогневої підготовки, Національна академія
внутрішніх справ

Вогнева підготовка є важливою самостійною дисципліною, яка входить до системи професійно-службової та фізичної підготовки працівників правоохоронних органів як складова частина. І саме тому, надзвичайно важливо для ефективної та високоякісної підготовки майбутніх офіцерів поліції в освітніх закладах зі специфічними умовами навчання, регулярно оновлювати сучасні форми і методи навчання із використанням новітніх технік вогневої підготовки.

Особливістю сучасних методів навчання полягає у тому, що потрібно максимально ефективно використовувати навчальний час, матеріальне забезпечення та методики викладання. Для опанування вогневої підготовки, насамперед, потрібно:

- досконало засвоїти теоретичну частину;
- тактико-технічні характеристики зброї, з якою працюємо;
- показати відмінний рівень знань із використання спеціальних умінь та навичок серед яких – уміле та безпечне поводження зі зброєю; усунення затримки під час стрільби; швидкісне приведення зброї в бойову готовність; правильне утримання вогнепальної зброї; виконання сучасних прийомів

швидкісної стрільби, звертаючи увагу на сьогодення – у різних умовах та з різних положень.

Для навчальних закладів в умовах воєнного стану, а також під час постійних загроз повітряних атак проведення занять в дистанційному форматі є самим оптимальним. Актуальною проблемою у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання є блок спеціальних дисциплін (вогнева, фізична та тактико-спеціальна підготовка), засвоєння яких неможливе без практичної складової. Практичні навички допоможуть працівникам правоохоронної діяльності більш досконало виконувати покладені на поліцейського обов'язки, а саме: впевнено почуватися під час забезпечення публічної безпеки і порядку, під час затримання правопорушників та при проведенні спеціальних операцій, які проводяться на деокупованих територіях.

У зв'язку із цим актуальним стає питання організації та проведення занять із дисциплін силового блоку в очному форматі з повноцінним наповненням практичної складової. Реалізацію такого підходу пропонуємо здійснювати за наступними напрямками:

- організаційний (планування та організація освітнього процесу із дисциплін силового блоку в «інтенсивному» форматі); зі спеціальних дисциплін, які нерозривно пов'язані між собою);

- методичний (забезпечення освітнього процесу програмами, практична складова яких становить майже 100 % від загальної кількості годин, розподілені на вогневу підготовку);

- матеріально-технічний (сучасна вогнева підготовка може бути успішною у разі добре обладнаної матеріально-технічної бази, що дозволяє створювати мішені, обстановку й умови, максимально наближені до реальних. Спеціальні вправи з елементами практичної стрільби можуть виконуватися з використанням укриття від противника, у спеціально створених умовах зі слабким освітленням цілі, що наближено до нічних умов). Також є необхідність в забезпеченні сучасним спорядженням для носіння табельної вогнепальної зброї та боєприпасів до неї: підсумків для магазинів, ремінно-плечових систем, універсальних автоматних ременів, сумок для скиду магазинів тощо; спеціальним обладнанням для виявлення цілей, прицілювання та спостереження: коліматорні приціли, приціли нічного бачення, тепловізори, біноклі, дальноміри.

«Інтенсивний» формат навчання з дисципліни «Вогнева підготовка» полягає в наступному:

- вивчення та виконання теоретичних завдань в дистанційному форматі;

– практична складова дисципліни викладається в очному форматі в стислий термін – один-два тижні. За цей час проходять тільки практичні заняття, які включають в себе: 1) виконання всіх нормативів з вогневої підготовки за круговою схемою; 2) одночасне холосте тренування всією навчальною групою;

– відпрацювання в складі підрозділу всіх команд, які подаються під час проведення стрільб;

– виконання практичних вправ з короткоствольною та довгоствольною нарізною зброєю, в обмежений час, з-за укриття, із заміною магазинів, з незручних положень, в умовах слабкої видимості, в русі, з автомобіля;

– бінарні заняття разом із дисципліною тактико-спеціальна підготовка, які імітують швидкоплинні вогневі контакти в обмеженому просторі, використовуючи страйкбол, пейнтбол, лазертаг та сімунішин;

– використання мультимедійних тирів, інтерактивних навчальних програм.

Головним критерієм ефективності цього курсу є набуття знань про особливості зброї, яка стоїть на озброєнні, формування навичок поводження із вогнепальною зброєю та її обслуговування, влучної стрільби, усунування затримок при стрільбі.

Отже, система підготовки з використанням як старих, що добре зарекомендували себе, методів навчання, так і нововведень з елементами практичної стрільби, безумовно сприятиме наближенню навчального процесу з дисципліни «Вогнева підготовка» до вимог, що висуваються до поліцейського в сучасних умовах.

Використання сучасних технологій під час навчання стрільби має значні перспективи. Саме притаманна процесу формування стійких навичок стрільби з бойової зброї специфіка зумовила пошук і застосування здобутків сучасних інформаційних технологій у навчально-тренувальному процесі для досягнення цілей навчання.

Таким чином, застосування сучасних технологій навчання в процесі занять з дисципліни «Вогнева підготовка» сприятиме підвищенню якості підготовки компетентних і висококваліфікованих кадрів для системи МВС України, здатних максимально безпечно поводитись з вогнепальною зброєю, а також ефективно застосовувати її у випадках, коли для цього виникають правові підстави.

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ В УМОВАХ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЙ

БОНДАРЕНКО Валентин Володимирович,

завідувач кафедри спеціальної фізичної підготовки, Національна академія внутрішніх справ, доктор педагогічних наук, професор

ХАСАНОВ Марсель Хазійович,

професор кафедри спеціальної фізичної підготовки, Національна академія внутрішніх справ, професор

РЯБУХА Олександр Сергійович,

викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки, Національна академія внутрішніх справ

Застосування правоохоронцями поліцейських заходів примусу здебільшого відбувається в умовах, які визначаються екстремальністю, оскільки пов'язані з небезпекою для життя та здоров'я працівника й вимагають психологічної готовності до реалізації таких дій [1-3; 9]. Необхідність формування психологічної готовності в майбутніх правоохоронців до застосування поліцейських заходів примусу під час виконання службових завдань, які пов'язані зі здійснення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях актуалізують обраний напрям наукового дослідження.

Аналіз сучасних наукових публікацій дає підстави констатувати, що вивченню особливостей формування психологічної готовності майбутніх правоохоронців до ефективних дій в умовах нестандартних ситуацій присвячено праці багатьох учених [1-3; 5; 7]. Так, на думку Л. В. Ваврика [7, с. 34], психологічна готовність до діяльності в екстремальних умовах – це психічний стан, який є результатом професійної підготовки та залежить від усвідомлення значущості професійної діяльності, мотивів, індивідуально-психологічних особливостей, рівня розвитку інтелекту, емоційно-вольової саморегуляції та професійного досвіду працівника. Стан психологічної готовності є вираженням сукупності інтелектуальних, емоційних, мотиваційних і вольових сторін психіки людини в їхньому співвідношенні із зовнішніми умовами й майбутніми завданнями [10, с. 242]. Учені переконані, що для досягнення стану психологічної готовності потрібні спеціальні тренувальні методи, що розвивають швидкість мислення, актуалізують попередній досвід для успішних дій в умовах браку інформації, формують здатність до перенесення уваги з однієї настанови на іншу, а також до прогнозування [10, с. 242]. Корисно відпрацьовувати можливі варіанти дій під

час виникнення нетипових ситуацій, оскільки навички частково компенсують брак деяких функцій [6; 8].

Учені зазначають, що в процесі психологічної підготовки створюється вплив на саму особу шляхом активізації її задатків та здібностей [4, с. 10]. Результатом підготовки має бути сформована психологічна готовність до ефективного здійснення професійної діяльності й зокрема до застосування поліцейських заходів примусу [1, с. 92]. Під час виконання службових обов'язків в екстремальних умовах, зокрема на деокупованих територіях, важливого значення набувають розвиненість психічних пізнавальних процесів, серед яких: великий обсяг уваги, спроможність до її швидкого переключення, висока чутливість зорового та слухового аналізаторів, швидкість мислення, пам'ять. Зазначені характеристики сприяють ефективнішому фіксуванню різних подій, які виникають під час несення служби, дозволяють оперативно опрацьовувати отримані дані, утримувати в пам'яті необхідну службову інформацію [2].

Визначальне місце в спонуканні працівника до якісного виконання службових обов'язків відіграє мотивація. Позитивна мотивація особи залежить не лише від умов виконання службових обов'язків, взаємовідносин у колективі, матеріально-технічного та грошового забезпечення, а й від мотивів, які сприяли вибору професії, патріотичних життєвих настанов, професійної спрямованості, відчуття професійного обов'язку тощо [2]. Науковці стверджують, що крім готовності як психічного стану, існує і виявляється готовність як стійка характеристика особистості [10]. Її називають по-різному: підготовленістю, тривалою або стійкою готовністю. Бувши завчасно сформованою, ця готовність стає істотною передумовою успішної діяльності, пов'язаною із застосуванням поліцейських заходів примусу.

Мета: висвітлити особливості формування психологічної готовності майбутніх правоохоронців до застосування поліцейських заходів примусу в умовах екстремальних ситуацій.

Специфіка професійної діяльності поліцейських під час здійснення стабілізаційних заходів визначається низкою особливостей, що призводять до негативних емоційних станів та порушення перебігу психічних процесів у працівників, зокрема: контакти з різними категоріями громадян, особами, які перебувають під дією алкоголю, наркотичних речовин, зі стресовими розладами; наявність конфліктних ситуацій у центрі яких перебуває правоохоронець, можливість обстрілів; здійснення службових обов'язків на замінованих територіях тощо. Постійна зосередженість під час виконання службових завдань призводять до хронічної фізичної та психічної втоми [2]. Зазначене погіршує рівень психологічної готовності до застосування

поліцейських заходів примусу. Ураховуючи сутність професійної діяльності правоохоронців під час здійснення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях слід зазначити, що психологічна готовність працівника є комплексним, динамічним і психічним утворенням, яке передбачає поєднання низки структурних компонентів, серед яких: мотиваційно-ціннісний, операційно-діяльнісний, емоційно-вольовий. Мотиваційно-ціннісний компонент передбачає систему мотивів, що активізує та скеровує професійну діяльність правоохоронця на досягнення значущих результатів у службовій діяльності, зокрема під час застосування поліцейських заходів примусу та виявляється в самоаналізі працівником ефективності застосування зазначених заходів і пов'язаний із самоконтролем, самооцінкою та корегуванням цієї діяльності. Операційно-діяльнісний компонент охоплює необхідні для ефективного застосування поліцейських заходів примусу професійні якості (самоконтроль, сильний тип нервової системи, дисциплінованість, емоційна гнучкість, відповідальність, рефлексивність тощо) і визначається рівнем сформованості навичок їх застосування. Емоційно-вольовий – визначається емоційним фоном і вольовими рисами особистості, зокрема відповідальним і позитивним ставленням до виконання обов'язків, наполегливістю в досягненні мети, наявністю відповідних навичок саморегуляції, почуттям задоволення від ефективності виконання поставлених завдань.

Формування психологічної готовності майбутніх правоохоронців до застосування поліцейських заходів примусу повинно передбачати комплекс різнобічних заходів. Зокрема важливим напрямом є підвищення мотивації до професійного самовдосконалення та виконання службових завдань. Досягається це шляхом посиленого патріотичного виховання, подання інформації, яка є важливою для особистісного зростання майбутнього правоохоронця як фахівця. Формування операційно-діялісного й емоційно-вольового компонентів психологічної готовності зазвичай відбувається одночасно. Одним із напрямів є посилена практична спрямованість навчання, яка досягається завдяки використанню спеціальних ситуаційних завдань, відпрацювання рухових дій в умовах, максимально наближених до справжніх. Такі заходи потребують належного матеріально-технічного забезпечення, а саме: екіпірування, засоби індивідуального захисту; спеціальні засоби; спеціалізовані навчальні полігони, які імітують специфіку виконання службових завдань у процесі здійснення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях.

Отже, формування психологічної готовності майбутніх правоохоронців до застосування поліцейських заходів примусу в умовах екстремальних ситуацій повинно здійснюватися комплексно із застосування заходів, які

сприятимуть розвитку мотиваційно-ціннісного, операційно-діяльнісного й емоційно-вольових критеріїв.

Список використаної літератури

1. Бондаренко В. В. Модель психологічної готовності працівника підрозділу патрульної поліції до службової діяльності. *Юридична психологія*. 2017. № 2. С. 87-98.
2. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції : зміст і перспективні напрями : монографія. Київ, 2018. 524 с. URL: <http://surl.li/dhsqg>
3. Бондаренко В. В. Формування психологічної готовності працівників патрульної поліції до застосування поліцейських заходів примусу. *Юридична психологія*. 2018. № 1. С. 86-97.
4. Бондаренко В. В., Русанівський С.В., Шумко Я.В. Використання навчально-рольових ігор під час опанування майбутніми правоохоронцями практичних дисциплін. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Харків, 25 берез. 2022 р.)*. Харків : ХНУВС, 2022. С. 9-12.
5. Бондаренко В.В., Решко С. М., Шумко Я. В. Особливості викладання спеціальної фізичної підготовки в ЗВО МВС України в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми фізичної підготовки працівників Національної поліції в умовах воєнного стану: матеріали регіональної наук.-практ. конф. молодих вчених (Кропивницький, 16 верес.2022 р.)*. Кропивницький : ДонДУВС 2022. С. 219-222.
6. Бондаренко В.В., Худякова Н. Ю., Давигора Ю. І., Русанівський С. В. Формування професійних умінь і навичок у майбутніх правоохоронців під час фахової підготовки. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. № 4. 2020. С. 37-44.
7. Ваврик Л. В. Психологічні передумови успішної діяльності правоохоронців в екстремальних умовах. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2013. Вип. 14 (1). С. 33-41.
8. Давигора Ю. І., Бондаренко В. В., Решко С. М., Русанівський С. В. Тактика дій працівників правоохоронних органів під час вогневого контакту із суспільно небезпечними особами в умовах населених пунктів. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. праць матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 29 трав. 2020 р.)*. Харків, 2020. С. 139-143.
9. Спеціальна фізична підготовка: навч. посіб. / [В. Бондаренко, С. Решко, В. Дідковський та ін.] ; за заг. ред. В. Чернея, Р.Сербина. Київ : Нац. акад.

внутр. справ, ФОП Кандиба Т.П., 2021. 341 с.

10. Яворська Г. Х., Рудницький В. Є. Професійна готовність до дій в нетипових ситуаціях у працівників особового складу спеціального підрозділу ОВС України. *Наука і освіта*. 2013. № 1-2. С. 241-244.

ДЕЯКІ ПОВНОВАЖЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЩОДО ПЕРЕВІРКИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ТА ПАСАЖИРІВ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

ВАЙДА Тарас Степанович,

доцент кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету, Одеський державний університет внутрішніх
справ, кандидат педагогічних наук, доцент

Актуальність проблеми. З початку російсько-української війни (2022 р.) суттєво змінилися умови несення служби не тільки в підрозділах Збройних Сил України (далі – ЗСУ), СБУ, інших правоохоронних органів, а й вимоги щодо користування транспортом (особливо на території, що межує з тимчасово окупованими регіонами). Пояснюється це тим, що поліцейським доводиться бути готовими до несподіваного відкритого протистояння військовим Російської федерації, ефективно протидіяти диверсійно-розвідувальним групам країни-агресора в тилу ЗСУ, колаборантам, котрі можуть вчиняти терористичні акти або сприяти їм (наприклад, перевезення вогнепальної зброї чи вибухових речовин).

Теоретичною основою вивчення питань діяльності органів Національної поліції (далі – НПУ) в умовах воєнного стану стали публікації провідних науковців Ю.Г. Барабаша, Т.С. Вайди, С.С. Засунька, І.В. Кириленка, С.О. Кузніченa, В.А. Молотай, В.І. Олефіра, Х.П. Ярмaкi та ін. вчених.

Варто зазначити, що Законом України «Про Національну поліцію» за поліцейськими закріплено повноваження щодо проведення як превентивних заходів як перевірка документів, поверхнева перевірка, а також перевірка транспортних засобів [1]. Зокрема, в умовах мирного часу Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту (із змінами станом на 06.05.2022) [2] заборонено перевозити небезпечні вантажі, зокрема легкозаймисті, вибухонебезпечні, а також статтею 35 вищезазначеного Закону визначено порядок зупинки поліцейськими транспортних засобів [1]. Внесені зміни до цього нормативно-правового акту, котрі стосуються дій поліцейських в умовах воєнного часу, дають їм право зупиняти транспортний засіб, якщо є наявна інформація, яка свідчить про те, що водій або пасажир транспортного засобу є особою, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених (п. 11 ч.1 статті 35 «Зупинення транспортного засобу» ЗУ «Про НПУ») [1].

У відповідності з вимогами п. 5 статті 42 «Поліцейські заходи примусу» [1] під час дії воєнного стану, у разі необхідності відбиття нападу, що загрожує

життю чи здоров'ю поліцейського або іншої особи, а також усунення небезпеки у стані крайньої необхідності або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення та/або чинить опір поліцейському, поліцейський має право використати підручні засоби. Також правоохоронець має право застосовувати заходи примусу, передбачені ст. 42 ЗУ «Про НПУ» стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без врахування вимог та заборон, передбачених ст. 43 «Порядок застосування поліцейських заходів примусу», частинами четвертою та п'ятою ст. 45 «Застосування спеціальних засобів», а також частиною дев'ятою ст. 46 «Застосування вогнепальної зброї» цього ЗУ [1].

Під час дії воєнного стану у разі застосування поліцейським заходу примусу (ст. 42 цього Закону) стосовно осіб, які здійснюють агресію проти України, завдання зазначеним особам тілесних ушкоджень, каліцтва, застосування вогнепальної зброї, з урахуванням подій на відповідній території поліцейський усно або за допомогою засобів комунікаційного зв'язку повідомляє безпосереднього керівника для інформування центрального органу управління поліції та прокурора [1].

З міркувань безпеки на час воєнного стану автовласникам (водіям) заборонено використовувати в транспортних засобах відеореєстратор (рішення діє на всій території України). Головною метою такої заборони є запобігання розповсюдженню інформації (у даному випадку – це позиції наших військових підрозділів, в тому числі територіальної оборони і ЗСУ, а також напрямки переміщення військ України та їх техніки), котрою може скористатися на свою користь ворог. Такі жорсткі заходи продиктовані наступним: отримана інформація з відеореєстратора може бути використані окупантами для коригування вогню, знешкодження техніки/боєприпасів при їх переміщенні до місця дислокації підрозділів ЗСУ тощо (не обов'язковою є передача інформації ворогам самим водієм, оскільки записи можуть викрасти). До порушників цього правила можуть застосувати такі санкції, як вилучення відеореєстратора, затримання водія транспортного засобу, проведення профілактичної бесіди, заборона керувати автомобілем, вилучення автомобіля на штрафмайданчик тощо).

Законодавством заборонена відео- і фотозйомка наступних об'єктів: 1) переміщення, розміщення і зосередження військових частин; 2) дороги загального призначення; 3) об'єкти інфраструктури; 4) укріплення і блокпости; 5) об'єкти загального призначення. Це обмеження стосується не тільки регіонів бойових дій, але й всієї території України (заходи визначено військовим командуванням, його доведено до кожної військово-цивільної адміністрації). Працівникам поліції необхідно ретельно оглядати транспортні

засоби, загострювати увагу автовласників на цьому аспекті експлуатації транспортних засобів.

Висновки. Отже, враховуючи аналіз вимог чинного законодавства стосовно повноважень поліцейських можемо зробити наступні узагальнення.

1. Забезпечення публічного порядку у період запровадженого правового режиму воєнного стану має деякі особливості, котрі обумовлені необхідністю більш жорсткого припинення правопорушень особами, які здійснюють агресію проти України.

2. Працівник поліції в контексті піднятої нами проблеми повинні з особливою ретельністю слідкувати за дотриманням правил перевезення пасажирів і вантажів при міжнародних перевезеннях, а також вимог щодо належної експлуатації водіями транспортних засобів.

Список використаної літератури

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII (із змінами в редакції від 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/580-19> (дата звернення: 09.04.2023).

2. Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту : постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року № 176 (із змінами станом на 06.05.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176-97-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.04.2023).

ПРАВИЛА ТА ПОРЯДОК НАКЛАДАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ІМОБІЛІЗАЦІЙНИХ ШИН ПРИ ПЕРЕЛОМАХ КІСТОК, ВИВИХАХ СУГЛОБІВ ТА ІНШИХ УШКОДЖЕННЯХ У ПОТЕРПІЛИХ

ВАЙДА Тарас Степанович,

доцент кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету, Одеський державний університет внутрішніх
справ, кандидат педагогічних наук, доцент

КУЗНЕЦОВ Олег Ілліч,

викладач кафедри тактико-спеціальної та спеціальної фізичної
підготовки, Одеський державний університет внутрішніх справ

Актуальність проблеми. У відповідності до вимог Законів України «Про Національну поліцію» [1] та «Про екстрену медичну допомогу» [2] поліцейські зобов'язані надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я чи зазнали фізичного впливу внаслідок застосування правоохоронцями заходів примусу.

З метою забезпечення належної медичної підготовки працівників поліції у відповідності до стандарту професійної (професійно-технічної) освіти з робітничої професії 5162 Поліцейський [3], стандартів вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» [4] та «Право» [5] курсанти закладів вищої освіти МВС України вивчають навчальну дисципліну «Домедична підготовка».

Серед заходів домедичної допомоги передбачено не тільки дії рятувальників щодо визначення ознак життя, проведення серцево-легеневої реанімації, а й транспортування постраждалих, важливою складовою котрого є іммобілізація травмованих кінцівок/органів. Від правильно знерухомленої ушкодженої частини тіла на місці події залежить мінімізація у потерпілого наявних больових відчуттів, запобігання ускладненню стану отриманих травм на шляху евакуації травмованої особи до лікувальної установи, а відтак ефективності та тривалості самого лікування.

Вченими приділяється певна увага як домедичній допомозі в цілому, так і діям рятувальникам на місці події (В.М. Буянов, Т.С. Вайда, А.А. Гудима, Я.Л. Заруцький, В.О. Криволапчук, В.О. Крилюк, І.В. Кузьмінський, К.О. Пашко, К.А. Руднікова, С.С. Самофалов, В.А. Сміянов, І.М. Тодуров, М.М. Фука, О.В. Шаповалов, В.Д. Шищук та ін.). Разом з тим, таким специфічним обставинам надання домедичної допомоги, як іммобілізація

травмованих кінцівок (табельні та підручні засоби, порядок їх накладення тощо) вченими приділено, на наш погляд, недостатньо уваги.

Таким чином, доцільно розглянути такі питання, як правила та порядок накладання іммобілізаційних шин при переломах кісток та вивихах суглобів у потерпілих, уточнити види шин та загальні принципи їх накладання на кінцівки.

Результати дослідження. Під іммобілізацією нами розуміється знерухомлення ушкодженої частини тіла за допомогою різноманітних шин [6, с. 378]. Шини накладають, щоб зменшити біль в місці ураження, запобігти додатковим ускладненням, мінімізувати ризик додаткової кровотечі, унеможливити перехід закритого перелому у відкритий тощо.

Вітчизняна медична промисловість випускає кілька видів табельних шин:

1) драбинчаста шина Крамера (виготовляється з гнучких металевих дротів і використовується для іммобілізації кінцівок);

2) сітчаста металева шина (застосовується для іммобілізації верхніх кінцівок, під час переломів у ділянці гомілкового суглобу; їй легко надати необхідну форму);

3) фанерна шина (виготовляється різної довжини, не піддається моделюванню; у випадку використання обгортається ватно-марлевыми серветками);

4) транспортна шина Дитерікса (виготовляється з деревини; складається з двох розсувних планок різної довжини, рухомої підошви і палички-закрутки для витягування кінцівки; використовується для іммобілізації нижніх кінцівок.

Підручними засобами можуть слугувати відрізки фанери, картону, палички, різні побутові предмети, використовуючи котрі можна забезпечити нерухомість кісток у місці перелому.

За матеріалом виготовлення існують такі різновиди шин, як: 1) анатомічні; 2) м'які; 3) жорсткі [7].

Загальні принципи накладання шин на кінцівки. Перед іммобілізацією постраждалого треба заспокоїти, пояснити свої дії, розслабити стискувальні частини одягу, з травмованої руки зняти прикраси й годинник (за наявності, щоб запобігти набряку та дальшому ушкодженню).

У разі відкритого перелому, що супроводжується сильною кровотечею, перед накладанням шини треба накласти джгут, а на рану – стерильну пов'язку. Водночас під час фіксації (закріплення) шини не можна закривати місце, де накладений джгут, щоб була змога коригувати стан останнього [8, с. 9].

Шину не можна накладати з того боку, де зламана кістка виступає назовні.

Шини для іммобілізації треба накладати поверх одягу та взуття постраждалого, які лише в разі потреби розрізають. Це дає змогу уникнути додаткової травматизації ушкодженої кінцівки під час роздягання постраждалого (одяг та взуття відіграють роль додаткових прокладок між шкірою і шинами). Між шиною і кінцівкою постраждалого треба припасувати м'яку ватно-марлеву прокладку або інший м'який матеріал для запобігання стисканню тканин у місцях кісткових виступів. Накладаючи шини поверх одягу або взуття, такі прокладки підкладають тільки в місцях кісткових виступів [7].

У разі переломів передпліччя, стегна чи гомілки шини можна робити прямими, а в разі перелому плеча шину треба накласти від середини лопатки здорового боку через спину, обігнути плечовий суглоб, опустити вздовж плеча до ліктьового суглоба, потім вона має бути вигнута під прямим кутом і досягнути по передпліччю до основи пальців кисті.

Іммобілізована кінцівка перед транспортуванням постраждалого в холодну пору року має бути обов'язково утеплена для запобігання відмороженню.

Основними правилами накладання шин є наступні:

- 1) шини накладають без зміни положення ушкодженої частини тіла;
- 2) під час накладання шини одночасно має охоплюватися зона ушкодження й суглоби, розміщені вище та нижче від цієї зони;
- 3) саму шину треба фіксувати вище та нижче від зони ушкодження;
- 4) до й після накладання шини доцільно перевірити у потерпілого пальці – вони мають бути теплі на дотик, а нігті – рожевими;
- 5) якщо постраждалий скаржиться на заніміння, то варто ослабити пов'язку [7].

Висновки. Провівши аналіз спеціальної літератури з піднятої проблеми, можемо зробити наступні узагальнення.

1. Іммобілізація місця травми є важливою ланкою в системі заходів з надання домедичної допомоги потерпілим особам при різних видах механічних травм (переломах, вивихах, розтягуванні зв'язок тощо). Від правильного застосування табельних шин чи інших підручних засобів залежить не тільки загальний стан травмованої особи (самопочуття), а й уникнення додаткових больових відчуттів при її транспортуванні до лікувальної установи.

2. Для іммобілізації місця травми використовуються як промислові засоби, так і підручні.

Медична промисловість випускає декілька видів табельних шин: 1) драбинчаста шина Крамера; 2) сітчаста металева шина; 3) фанерна шина; 4) транспортна шина Дитеріхса тощо.

Підручними засобами можуть слугувати відрізки фанери, картону, палички, різні побутові предмети, використовуючи котрі можна забезпечити нерухомість кісток у місці перелому.

3. За особливостями матеріалу виготовлення розрізняють такі різновиди шин, як: 1) анатомічні; 2) м'які; 3) жорсткі [8].

4. До загальних принципів накладання шин на кінцівки можна віднести наступні: 1) перед іммобілізацією постраждалого треба його заспокоїти, підготувати місце для безперешкодного накладення наявних засобів; 2) в разі відкритого перелому, що супроводжується сильною кровотечею, перед накладанням шини треба накласти джгут, а на рану – стерильну пов'язку; 3) дотримуватися заходів безпеки, котрі мінімізують додаткову травматизацію ушкодженої кінцівки, в холодну пору року вона має бути обов'язково утеплена для запобігання відмороженню.

5. Серед основних правил накладання шин доцільно виділити такі, як: 1) накладення шин без зміни положення ушкодженої частини тіла; 2) одночасне охоплення зони ушкодження й суглобів, розміщених вище та нижче від цієї зони; 3) фіксації шини вище та нижче зони ушкодження; 4) постійна перевірка у потерпілого пальців з метою контролю стану кінцівки; 5) послаблення пов'язки при виникненні у постраждалого скарг на заніміння.

Список використаної літератури

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII (зі змінами станом на 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 02.04.2023).

2. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 5 липня 2012 року № 5081-VI (із змінами та доповненнями станом на 30.12.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17/page1#Text> (дата звернення: 02.04.2023).

3. СП(ПТ)О 5162.0.84.24-2018. Про затвердження стандарту професійної (професійно-технічної) освіти з робітничої професії 5162 Поліцейський (за спеціалізаціями) : наказ МОНУ від 21.06.2018 року № 669. [Чинний від 2018-06-21]. Вид. офіц. Київ, 2018. 21 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2018/12/2-0062018politseyskiy.doc>. (дата звернення: 01.04.2023).

4. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 року № 578. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-262-b.pdf> (дата звернення: 18.04.2023).

5. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 року № 1379. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/081-pravo-bakalavr.pdf> (дата звернення: 18.04.2023).

6. Вайда Т.С. Долікарська допомога : навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 874 с.

7. Правила накладання шин: пам'ятка Червоного Хреста. URL: <https://vogue.ua/article/culture/lifestyle/pravila-nakladannya-shin-pam-yatka-chervonogo-hresta.html> (дата звернення: 13.03.2022).

8. Вайда Т.С. Пам'ятка поліцейського з надання домедичної допомоги. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 56 с.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЙ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ЖИЛЬЦОВ Олександр Леонідович,

старший викладач кафедри професійних та спеціальних дисциплін
Херсонського факультету, Одеський державний університету внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук

Становлення особистості працівника поліції прямо пов'язане з його психологічною готовністю до виконання службових завдань в екстремальних ситуаціях, зокрема в умовах воєнного стану. Непередбачуваність ситуації, що можуть виникнути у процесі виконання працівниками поліції службово-бойових завдань на деакупованих територіях вимагають від них розуміння їх причин та можливих наслідків, а відтак підвищення морально-психологічної стійкості до екстремальних стресових впливів, зміцнення впевненості в собі, самоволодіння, мужності, сміливості, розумної обачливості. Тому проблема класифікації екстремальних ситуацій у сучасних умовах діяльності працівників поліції залишається актуальною.

Варто зазначити, що дослідженням діяльності працівників правоохоронних органів в екстремальних умовах займалися наступні науковці, зокрема: М.І. Ануфрієв, О.М. Бандурка, О.В. Джафарова, Д.С. Денисюк, С.О. Кузніченко, О.Ю. Синявська, С.О. Шатрава, І.В. Власенко та ін.

Щодо нормативного закріплення екстремальних умов, то Порядок психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій, який затверджений наказом МВС України від 31 серпня 2017 року № 747 визначає екстремальні умови як виняткові, особливі, надзвичайні обставини, що загрожують життю і здоров'ю людей, мають вплив стрес-факторів, сприймаються та оцінюються як небезпечні, складні, безвихідні ситуації, унаслідок чого підвищують тривожність, емоційну напруженість, створюють психотравмуючий вплив на психіку людини [1].

Окремі вчені визначають, що екстремальна ситуація є раптово виникаюча та часто змінювана ситуація, що представляє найбільшу небезпеку, до якої людина не адаптована. Вона виникає, як правило, під час виконання працівником ОВС оперативних завдань, призводить до дестабілізації поведінки людини, зриву поставленого завдання при проведенні оперативної роботи та, у зв'язку з цим, до можливого травматизму і загибелі [2, с.178].

Разом з тим, ці визначення стосуються розуміння сутності екстремальних ситуацій у звичайних умовах життєдіяльності суспільства і, як правило, не пов'язані з виконанням службових обов'язків працівниками поліції в умовах воєнного стану. У будь-якому випадку, усі види надзвичайних ситуацій характеризуються великою небезпекою для усіх оточуючих, у тому числі і для працівників Національної поліції. У свою чергу поліцейські зобов'язані приймати участь у ліквідації наслідків, надавати першу невідкладну допомогу. Як правило, поліцейські перші прибувають на місце події і від їх правильних дій залежить швидкість надання допомоги постраждалим, правильний аналіз небезпек та втрат, а також організація роботи екстрених служб, охорона місця події, контроль доступу та інше.

Отже, розглянемо окремі критерії для класифікації екстремальних ситуацій, що виникають у діяльності працівників поліції в умовах воєнного стану.

1. Залежно від типу екстремальних ситуацій можна виділити наступні:

- *службові (професійні)* – зумовлені виконанням фахових обов'язків працівників поліції. До їх числа належать охорона публічного порядку та безпеки у населених пунктах, проведення фільтраційних заходів, боротьба із диверсійно-розвідувальними групами, робота на блокпостах тощо;

- *життєві (повсякденні)*, до яких можна віднести пожежі, гострий брак часу, необхідність одночасного вирішення декількох однаково важливих завдань, тобто такі, що виникають у житті кожної людини;

- *спричинені надзвичайними умовами* (стихійне лихо, природна чи техногенна катастрофа, військові дії на прилеглій території обслуговування, масовані ракетні обстріли тощо)

2. Залежно від виду екстремальних ситуацій:

- *ситуація, що потребує постійної готовності до дій*. Сюди можна віднести перебування в монотонних, мало змінюваних умовах в очікуванні екстремальних змін (чергування на блок-постах, перебування в засідці);

- *ситуація породжена суб'єктивними обставинами*, тобто самим працівником поліції, наприклад відволікання чи нестійкість уваги, непрофесійне виконання службово-бойових завдань та ін.;

- *швидкоплинна ситуація*, яка пов'язана з необхідністю діяти в умовах жорсткого дефіциту часу, у максимально швидкому темпі, при високому рівні організованості та зі значним психологічним навантаженням (затримання диверсантів, участь у ліквідації наслідків ракетно-артилерійських обстрілів, надання першої невідкладної домедичної допомоги).

– *ситуація, заснована на надходженні ймовірно недостовірної інформації* яка потребує екстрених дій за відсутності впевненості в достовірності одержаної інформації (повідомлення про зникнення людини після обстрілу, про мінування, нерозірвані боєприпаси тощо).

3. Залежно від ступеня небезпеки екстремальні ситуації можуть бути:

– *реальними*, які пов'язані з несприятливою динамікою подій з наявними чинниками загрози життю та здоров'ю працівника (тривалий обстріл, збройний опір);

– *потенційними*, що виникають при будь-якому можливому контакті з негативними якостями об'єктів чи суб'єктів конкретної ситуації (перевірка документів, будівель, приміщень під час проведення фільтраційних заходів);

– *провоковані* – внаслідок появи окремих особистісних негативних якостей працівника поліції (агресивність, грубість, жорстокість, пиха, гонор тощо) і відповідної протиправної реакції на них з боку інших осіб

– *уявні*, що є результатом перебільшення чи хибної оцінки негативних якостей ситуації, поведінки конкретних осіб, хибного тлумачення мовних повідомлень тощо.

4. Залежно від чинників, що зумовлюють екстремальні ситуації - час, інформація, зміст діяльності. З цим критерієм виділяють такі різновиди екстремальних ситуацій:

– *швидкоплинна* – породжується гострим дефіцитом часу для прийняття і здійснення ефективних рішень та дій;

– *тривала* – визначається поступовим нарощуванням напруженості, сталою дією певних подразників;

– *з елементами очікуваності розвитку подій* характеризується станом постійної готовності до вирішення складної ситуації, яка передбачається;

– *«домінантного стану»* – з'являється через неадекватність сприйняття дійсності та усвідомлення необхідності певних дій внаслідок попереднього впливу надпорогових подразників (ілюзії сприймання, неадекватність реакцій, прийняття помилкових рішень);

– *критична* – виникає від усвідомлення небезпечності для фізичного і психічного, здоров'я або життя людини [3, с. 180–181].

5. Залежно від здатності об'єкта небезпеки усвідомлювати власний руйнівний вплив:

– *неживі предмети матеріального світу* (транспортні засоби, механізми, випромінювальні пристрої; вибухові речовини та пристрої; бактерії, віруси, біологічні організми);

– *здатні усвідомлювати руйнівний вплив своїх дій* (осудні фізичні особи, які мають мету щодо завдання шкоди життю і здоров'ю поліцейського та

інших громадян. які також можуть використовувати для досягнення поставленої перед собою мети різні предмети матеріального світу – зброю, транспортні засоби, вибухові речовини, біологічні організми, віруси) [4, с. 110].

В якості висновку слід зазначити, що у загальному вигляді екстремальні ситуації – це реальні загрози, небезпеки і труднощі. Поліцейські під час виконання службово-бойових завдань в умовах воєнного стану повинні не тільки уникнути або прийняти рішення, як діяти в умовах, що склалися, але ще і виробити продуктивну стратегію подолання ситуації, що склалася. І тоді екстремальні умови можливо подолати на основі пізнання, осмислення і правильної оцінки, адже вони є необхідним компонентом життєдіяльності.

Потреба розуміння різновидів екстремальних ситуацій та ефективних дій в екстремальних умовах однозначно є важливим напрямком подальших досліджень, оскільки людині в екстремальних умовах доводиться відкривати в собі нові ресурси, так як колишні стереотипи сприйняття та поведінки виявляються непридатними або неефективними.

Список використаної літератури

1. Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій : наказ МВС України від 31 серпня 2017 р. № 747. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-17#Text> (дата звернення: 11.04.2023).

2. Власенко І.В., Федоркин А.Ю. Анализ эмоционального стимулирования работника милиции в экстремальных условиях. *Право і безпека*. № 4 (3). 2005. С. 177-179.

3. Фатхутдінов В.Г. Особиста безпека працівників органів внутрішніх справ при проведенні масових заходів. *Ученые записки Таврического національного университета им. В. И. Вернадского*. Серия : Юридические науки. 2011. Т. 24 (63). № 2. С. 179-185.

4. Шевченко Т.В. Екстремальні умови під час виконання повноважень поліцейськими та їх вплив на забезпечення особистої безпеки поліцейського. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. Випуск 6, 2022. С.110-113.

УДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

КАРАПЕТ'ЯНЦ Святослав Юрійович,

викладач кафедри тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки, Одеський державний університет внутрішніх справ

Актуальність проблеми. Забезпечення безпеки працівників поліції є однією з найважливіших задач при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях. Це вимагає не тільки високого рівня професійної підготовки та дисципліни, але й дотримання відповідних тактичних та безпекових процедур.

У своїй повсякденній діяльності правоохоронці для забезпечення виконання завдань на них покладених, мають право проводити заходи примусового характеру, наприклад, такі, як доставлення затриманої особи, затримання особи і т.д., котрі передбачені Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). У своїй діяльності вони зобов'язані дотримуватися як особистої безпеки, так і забезпечувати безпеку громадян, що знаходяться у безпосередній зоні відповідальності.

Подібні заходи, які пов'язані з примусом, поліцейські зобов'язані реалізовувати суворо керуючись законодавством, оскільки неправомірні дії з їх боку можуть бути розцінені як обмеження чи порушення конституційних прав громадян України [2].

Так само слід зазначити необхідність процесуального закріплення (фіксації) протиправної поведінки громадян, тобто своєчасне та правомочне оформлення вилучення речей та/або документів, які є доказом вчинення ними правопорушення.

У разі недотримання вимог законодавства працівники поліції в правоохоронній галузі, особа, яка вчинила правопорушення, може уникнути встановленої законодавством відповідальності, що не тільки зводить попередню діяльність поліцейських до нуля, а й тягне за собою їх притягнення до різного виду відповідальності, у тому числі й до кримінальної.

Задля реалізації розглянутих вище заходів законодавством, яке регулює діяльність працівників органів Національної поліції, передбачено проведення таких превентивних дій, як зовнішній огляд транспортного засобу, поверхневу перевірку, особистий огляд та особистий обшук [1, с. 226-242].

Основні принципи тактики та забезпечення безпеки працівників поліції при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях можуть

включати такі аспекти: 1) перед початком операції необхідно провести детальний аналіз ситуації; 2) розробити план дій, включаючи визначення мети операції, оцінку загроз, визначення ризиків, обґрунтування тактики дій та забезпечення безпеки працівників поліції; 3) працівники поліції повинні мати необхідне обладнання та засоби захисту, включаючи захисні каски, бронежилети, газові маски (протигази), міцні шоломи та інші.

При виборі тактики дій слід враховувати відстань до об'єкта операції, наявність барикад та перешкод, а також визначити підхідні точки для входу і виходу. До операції повинні бути залучені в достатній кількості працівники поліції, які мають необхідні навички та досвід, а також забезпечення належної координації між командами [2].

Під час спеціальної операції необхідно постійно контролювати ситуацію та оперативно реагувати на зміни, забезпечуючи безпеку працівників та мешканців.

За рядом критеріїв таких як мета, тактика проведення оперативних заходів, присутність понять та вимоги до них, складання результуючого документа тощо два з цих заходів (поверхневий огляд та особистий обшук – *уточнено нами*), мають певну подібність: 1) проводяться для виявлення та вилучення предметів і речей, що мають значення для процесуального виробництва; 2) під час обстеження можна піддати особу повному роздягання (обов'язкове наявність двох понять) і обов'язкове складання результуючого документа [2, с. 9-18].

При проведенні заходів на деокупованих територіях можуть використовуватися такі спеціальні засоби, як гумові кулі, світло-звукові гранати, газові гранати тощо. Проте використання цих засобів повинно бути обґрунтованим та здійснюватися з дотриманням норм міжнародного права.

Таким чином, забезпечення безпеки працівників поліції під час проведення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях є важливим завданням керівника підрозділу поліції, яке потрібно прискіпливо виконувати всіма учасниками поліцейського заходу, особливо в наш час в умовах збройної агресії з боку рф.

Висновки. Отже, провівши аналіз сучасних умов запровадженого правового режиму воєнного стану, може зробити деякі узагальнення.

1. Під час виконання службових обов'язків працівники поліції в деяких випадках мають право застосовувати заходи примусу, які вони зобов'язані реалізовувати у суворій відповідності до чинного законодавства.

2. До основних принципів тактики та забезпечення безпеки працівників поліції при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях доцільно віднести такі аспекти, як проведення детального аналізу ситуації,

розробка плану дій, включаючи визначення мети операції, оцінку загроз, уточнення ризиків, обґрунтування тактики дій та забезпечення безпеки працівників поліції, їх забезпеченість необхідним обладнанням та засобами захисту та ін.

3. Керівники поліцейських операцій, які можуть проводитися в умовах воєнного стану, повинні прискіпливо підходити до матеріального аспекту відповідного забезпечення службово-бойових дій поліцейського підрозділу.

Список використаної літератури

1. Бондар В.С., Яковенко М.О. Про завдання органів досудового розслідування в умовах подолання наслідків агресії рф на деокупованих територіях: до постановки проблеми. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. № 99 (2022). С. 226-242.

2. Сокурєнко, В. В. Стабілізаційно-транзитивна стратегія протидії злочинності на деокупованих територіях України / Валерій Васильович Сокурєнко // *Вісник Кримінологічної асоціації України*. – 2022. – № 2 (27). – С. 9-18.

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

КАРБОВСЬКИЙ Дмитро Олексійович,

завідувач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету, Одеський державний університет внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, підполковник поліції

У контексті триваючого реформування правоохоронних органів України, котре триває в сучасних умовах, зростає усвідомлення проблеми формування професійного та компетентного поліцейського персоналу. Нещодавнє запровадження нових поліцейських структур зробило дослідження професійної підготовки правоохоронців більш актуальним.

З моменту введення воєнного стану в Україні 24 лютого 2022 року перед органами (підрозділами) Національної поліції України окрім підтримання правопорядку в регіонах країни постало ще одне дуже важливе завдання – забезпечення безпеки громадян під час артилерійських/ ракетних обстрілів, руйнування інфраструктури, пожеж, швидке та всебічне надання допомоги тим, хто цього особливо потребує у складний для країни і суспільства час. З огляду на це, доцільно розглянути особливості вогневої підготовки як основи професійної діяльності поліцейських.

Професійна підготовка кадрів для Національної поліції України потребує постійного вдосконалення. Вогнева підготовка передбачає вивчення поліцейським основ стрільби з вогнепальної зброї, правомірного її застосування (використання) та вдосконалення навичок безпечного поводження з нею, швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час, в русі тощо.

У теперішній час, коли зброя може бути застосована у будь-яку мить для захисту населення та самого поліцейського, останній повинен вміти вправно застосовувати чи використати зброю, що знаходиться у його розпорядженні. У разі появи ворога чи небезпечного злочинця навіть в умовах артилерійських обстрілів, неналежного освітлення місця події вміти швидко уражати ціль та бути психологічно готовим до виконання пострілу. Зазначена проблематика потребує подальших наукових досліджень, зокрема, і міждисциплінарних, присвячених службово-бойовій підготовці поліцейських. Крім того, необхідно відпрацювати навички отримання/здачі зброї на рівні місцевого підрозділу поліції, змодельовати відповідну роботу службового підрозділу та заповнити відповідні журнали. На даний момент актуальним є вивчення сучасних видів озброєння, а саме вогнепальної зброї, ручних гранат, реактивних гранат, які

зараз використовуються в ЗСУ, працівниками Національної поліції та іншими правоохоронними органами під час дії військового стану.

Інтеграція вогневої підготовки з тактико-спеціальною підготовкою спрямована на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування набутих теоретичних знань з цих галузей знань щодо правильного оцінювання подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику.

Застосування вогнепальної зброї – найбільш суворий захід примусу. Вона застосовується поліцейським у виключних випадках – якщо існує загроза життю поліцейського або інших осіб чи правопорушник чинить збройний опір. Застосуванню вогнепальної зброї передують попередження, за виключенням випадків, коли особа чинить збройний опір або при спробі особи заволодіти вогнепальною зброєю поліцейського. Вогнепальна зброя не може бути застосована у місцях, де можливо завдати шкоду іншим особам [1, с. 86].

Найбільш ґрунтовно і всебічно питання видів зброї та її застосування регулюється Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженою наказом МВС від 21.08.1998 р. № 622 (із змінами) [2].

Відповідно до вищенаведеної Інструкції вогнепальна зброя – зброя, яка призначена для ураження цілей снарядами, що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння металевих зарядів) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що знаходиться на визначеній відстані [2].

Ситуації правомірного застосування поліцейськими зброї та спеціальних засобів виникають виключно при особливих (надзвичайних) обставинах. При цьому така необхідність може виникнути як при діях працівників поліції, пов'язаних із виконання спеціальних завдань (участь у спеціальних поліцейських операціях, несення служби під час дії надзвичайних адміністративно-правових режимів), так і при звичайному режимі несення служби (виконання планових оперативних завдань, завдань з охорони громадського порядку та інше) [3, с. 502].

Застосування вогнепальної зброї та спеціальних засобів поліцейськими регламентується як спеціальними нормами, що встановлюють підстави, умови і порядок їх застосування, так і нормами кримінального законодавства, що закріплюють обставини, що виключають злочинність даного діяння. Інакше

кажучи, нормативно-правова регламентація застосування працівниками правоохоронних органів зазначених виробів має комплексний, системний характер і включає взаємозв'язані правові приписи, що становлять як адміністративно-правову, так і кримінально-правову природу [3, с. 504-505].

У ст. 42 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція, під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважена застосовувати такі заходи примусу: 1) фізичний вплив (сила); 2) застосування спеціальних засобів; 3) застосування вогнепальної зброї [4].

Перелік заходів примусу, до яких може/повинен вдаватися поліцейський, визначений у ч. 1 ст. 42 Закону України «Про Національну поліцію», є вичерпним, при цьому застосування одного із заходів примусу унеможливорює застосування інших заходів примусу одночасно.

Метою застосування поліцейськими примусових заходів є забезпечення подолання спротиву проведенню превентивного поліцейського заходу, відновлення публічного порядку та безпеки. Керівні принципи застосування поліцією заходів примусу, процедурні аспекти та обмеження щодо інтенсивності застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї поліцейськими визначено у таких документах: Резолюція 34/169 Генеральної асамблеї ООН «Кодекс поведінки посадових осіб по підтримці правопорядку»; Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979) «Декларація про поліцію» [5, с. 172].

Позитивним аспектом законодавства є те, що воно визначає умови, за яких можуть бути реалізовані поліцейські заходи. Так, в ст. 29 Закону України про поліцію встановлено, що поліцейські заходи мають бути: а) законними – якщо це передбачено законом; б) необхідними – якщо вжити інших заходів для здійснення повноважень поліцейськими неможливо або здійснення таких заходів буде неефективним, а також вплив таких заходів на заходи та інші; в) пропорційними – якщо закон не завдає шкоди правам і свободам особи чи інтересам суспільства чи держави, що перевищує інтереси, що охороняються чинним законом, або загрожує заподіянням шкоди; г) ефективними – якщо застосування забезпечує виконання повноважень поліції [6, с. 26; 7].

Слід зауважити, що наявність тільки підстав для застосування вогнепальної зброї, визначених у п. 4 і п. 6 статті 46 Закону України «Про Національну поліцію», без дотримання вимог, передбачених пунктами 7, 8 указанного Закону та ст. ст. 36, 38 Кримінального кодексу України, не може бути визнана достатньою для правомірного застосування вогнепальної зброї. Також обов'язково контролюючими органами й органом правосуддя вирішується питання під час розгляду справи про винятковість випадку, яке, власне, завдання вирішує поліцейський у конкретний час і визначеному місці,

виходячи з характеру правопорушення, конкретної ситуації, а також індивідуальних особливостей особи, яка вчинила правопорушення [7, с. 154-160; 8, с. 142].

Таким чином, застосування вогнепальної зброї є спеціалізованим інструментом примусу. Водночас, повноваження Національної поліції застосовувати вогнепальну зброю є досить чіткими, що дозволяє збалансувати аналогію між правами людини та застосуванням вогнепальної зброї. Однак деякі питання вимагають правового контролю. Безумовно, актуальні питання щодо механізмів застосування вогнепальної зброї в Україні в умовах воєнного стану є недостатньо дослідженими, а тому потребують подальшого розвитку аналізу.

Список використаної літератури

1. Поливаний В.Д. Проблемні питання застосування вогнепальної зброї працівниками Національної поліції під час виконання службових обов'язків. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 4. С. 86-89.

2. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.08.1998 р. № 622 (із змінами станом на 04.09.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text> (дата звернення: 27.03.2023).

3. Котляр О. В. Правові основи застосування зброї та спеціальних засобів працівниками ОВС. *Форум права*. 2011. № 1. С. 501-506.

4. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII (зі змінами станом на 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 02.04.2023).

5. Науково-практичний коментар розділу IV «Повноваження поліції» та розділу V «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» : науково-практичний коментар / кол. авт. Харків : Право, 2016. 178 с.

6. Мінка Т.П. Актуальні питання застосування національною поліцією заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 4. С. 24-28, 26.

7. Осадчий В.І. Кримінально-правова складова регламентування поліцейських заходів примусу в Закону України «Про Національну поліцію». *Юридичний вісник*. 2015. № 4. С. 154-160.

8. Волков Ю.М. Актуальні проблеми застосування вогнепальної зброї поліцейськими в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 142-145.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ : НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

КАСІОЛАР Дмитро Іванович,

дільничний офіцер поліції центру превенції відділу поліції № 4
Одеського районного управління № 1 ГУНП в Одеській області, старший
лейтенант поліції

Актуальність проблеми. Національна поліція України під час введення правового режиму воєнного стану має важливе значення у забезпеченні публічного порядку та безпеки, у тому числі в сфері безпеки дорожнього руху.

Дорожній рух – це інтегральна система «людина-транспортний засіб – дорога – контроль». Законом України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 р. (зі змінами та доповненнями) визначаються правові та соціальні основи дорожнього руху з метою захисту життя та здоров'я громадян, створення безпечних і комфортних умов для учасників руху й охорони навколишнього природного середовища. Отже, безпека дорожнього руху передбачає здійснення сукупності заходів запобігання, послаблення, усунення деструктивних чинників природного, фізичного, механічного, технічного, правового, соціального та іншого характеру, сила й інтенсивність яких у конкретний час і на перспективу зумовлює кількісно-якісні показники правопорушень у сфері дорожнього руху. Безсумнівно, безпека дорожнього руху залежить від рівня дотримання його учасниками нормативно-правових приписів, які регулюють суспільні відносини на всіх ланках вищезазначеної системи. Однак доцільно зауважити, що не всі деструктивні чинники, що існують і діють у них, мають вирішальний вплив на показники смертності й травматизму в Україні [1, с. 38].

Безпека дорожнього руху не стала менш актуальною в умовах воєнного стану. Статистика ДТП за 2022 рік, з огляду на масштабну агресію проти України, має багато нюансів та враховує не всі дорожньо-транспортні пригоди з потерпілими, які трапились в країні з 24 лютого по 31 грудня 2022 року. Згідно з оприлюдненими даними, у 2022 році в Україні трапилось 18 628 ДТП з загиблими та травмованими (у 2021 році – 24 521). Основні причини ДТП з постраждалими у 2022 році були традиційні: перевищення безпечної швидкості – 1507 загиблих та 9461 травмованих; порушення правил маневрування – 343 загиблих та 4830 травмованих; перехід пішоходів у невстановленому місці – 155 загиблих та 467 травмованих; виїзд на смугу

зустрічного руху – 148 загиблих та 699 травмованих. За січень-лютий 2023 року в Україні сталося 3044 ДТП, в яких загинуло 439 осіб, травмовано 3777 осіб. Основними причинами ДТП є: наїзд на пішохода – 1159 випадків (загинуло 193, травмовано 1045), зіткнення – 1089 випадків (загинуло 124, травмовано 1725), наїзд на перешкоду – 408 випадків (загинуло 56, травмовано 515), перекидання транспортного засобу – 197 випадків (загинуло 39, травмовано 290), наїзд на велосипедиста – 88 випадків (загинуло 17, травмовано 71), наїзд на транспортний засіб, що стоїть – 56 випадків (загинуло 7, травмовано 80) та ін.

Значне місце в управлінні транспортними потоками в особливих умовах (надзвичайних ситуаціях, надзвичайному стані) займає регулювальник, котрий здійснює керування автомобільними та пішохідними потоками на перехрестях як потенційно небезпечних ділянках та в інших небезпечних місцях (ДТП, місце злочину тощо). Завдяки його сигналам в ручному режимі забезпечується дотримання публічної безпеки з врахуванням оперативної обстановки на місці.

Регулювання дорожнього руху, здійснення контролю за дотриманням Правил дорожнього руху (далі – ПДР) його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі є одним із завдань працівників органів та підрозділів НПУ у відповідності із п. 11 статті²³ Закону України «Про Національну поліцію». Підготовка поліцейських до здійснення цієї діяльності ведеться у відомчих закладах вищої освіти МВС України (далі – ЗВО МВС). Під час вивчення навчальної дисципліни «Безпека дорожнього руху» курсанти ЗВО МВС України ґрунтовно засвоюють перш за все такі розділи ПДР, як засоби організації дорожнього руху (розділи 8 ПДР) та проїзд перехресть (розділ 16 ПДР). Корисним, для фахової підготовки правоохоронців, на наш погляд, при розгляді на заняттях навчальних питань щодо призначення засобів регулювання дорожнього руху та їх використання поліцейськими, зокрема, сигналів регулювальника, є приділення уваги такому аспекту як історія виникнення жезла (диска) для кращого розуміння їх функцій в сучасних умовах забезпечення громадського порядку [2, с. 35].

В умовах переходу до нових стандартів вищої освіти в державі особливого значення набувають питання професійної підготовки поліцейських до службової діяльності. Нестабільність соціально-економічних відносин, переоцінка цінностей у різних сферах суспільного життя знаходять своє відображення і в діяльності поліцейського. Професія «поліцейський» є однією з найскладніших професій сучасного суспільства, так як вимагає від її суб'єкта здатності з високою ефективністю вирішувати професійні завдання,

що пов'язані з ризиком для життя, за браком часу максимально реагувати на ту чи іншу ситуацію з високим рівнем відповідальності за свої дії. Діяльність працівників поліції безпосередньо спрямована на захист особи, її прав і свобод, охорону публічного порядку і публічної безпеки, на протидію злочинності. Поряд з цим, сучасне суспільство вимагає від працівника поліції високого культурного рівня, освіченості, здатності до самоосвіти та самовдосконалення, уміння застосовувати свої знання в різних сферах правоохоронної діяльності, що об'єктивно потребує переосмислення існуючої системи підготовки кадрів для поліції [3, с. 17-18].

Як показує освітянська практика, найбільш ефективним шляхом вирішення поставлених завдань щодо удосконалення професійної підготовки правоохоронців є оснащення навчальних аудиторій (спеціальних кабінетів, навчальних лабораторій тощо) ЗВО МВС України сучасними технічними засобами, впровадження в освітній процес комп'ютерних навчальних програм та застосування нових технологій навчання [4, с. 36].

Отже, застосування сучасних дидактичних засобів навчання та підвищення професійної кваліфікації науково-педагогічного складу відомчих ЗВО МВС України є основною умовою вдосконалення навчальної і методичної роботи, які слід розглядати як один з найважливіших напрямків подальшого розвитку педагогічної майстерності кожного викладача, вдосконалення навчально-методичної роботи з кожної навчальної дисципліни [4, с. 41].

Для ефективного виконання поставлених завдань поліцейські ПС повинні мати добру фізичну підготовку, ґрунтовні знання нормативної бази чинного законодавства, характеризуватися високим рівнем сформованості психологічної готовності до дій в екстремальних ситуаціях під час несення служби із охорони громадського порядку, а також відмінно володіти вогнепальною зброєю, вміти керувати транспортним засобом та грамотно застосовувати тактику дій нарядів по припиненню різних видів правопорушень [5, с.11].

Висновки. Таким чином, в Україні на сучасному етапі існує ряд проблем професійної підготовки правоохоронців у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, однак розглянувши специфічні особливості професійної діяльності правоохоронця, ми вважаємо, що створюючи в процесі навчання майбутніх поліцейських відповідні організаційно-педагогічні умови з метою цілеспрямованого впливу на формування зазначених компонентів професійно важливих якостей працівника Національної поліції, можливо суттєво покращити спеціальну фізичну, тактичну і психологічну підготовку

правоохоронців, і, таким чином, сприяти ефективному становленню особистості професіонала поліції в сучасних умовах.

Список використаної літератури

1. Голіна В.В. Безпека дорожнього руху та шляхи її забезпечення в Україні. *Безпека дорожнього руху в умовах воєнного стану*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 травня 2022 року). Кривий Ріг, 2022. С. 38-41. URL:

<https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/10728/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%92%D0%9D%D0%9F%D0%9E%D0%9A%20%D0%94%D0%BE%D0%BD%D0%94%D0%A3%D0%92%D0%A1%2027.05.2022.pdf>

2. Вайда Т.С. Підготовка поліцейських до регулювання дорожнього руху: історія виникнення жезла (диска) та його застосування при забезпеченні громадського порядку в сучасних умовах. *Професійна підготовка поліцейських в Україні: методологія, теорія, практика. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (29 травня 2020 року)*. Херсон: ХФ ОДУВС, 2020. С. 34-40. URL:<http://dspace.oduvs.edu.ua/handle/123456789/4094>

3. Божок С.Г., Гресько М.О. Напрямки удосконалення професійної підготовки поліцейських у ЗВО МВС України. *Професійна підготовка поліцейських в Україні: методологія, теорія, практика* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (29 травня 2020 року). Херсон: ХФ ОДУВС, 2020. С. 17-22. URL:<http://dspace.oduvs.edu.ua/handle/123456789/4091>

4. Вайда Т.С., Круглик М.І. Сучасні дидактичні засоби навчання поліцейських: використання педагогічних можливостей мультимедійних дошок та врахування технічних вимог для їх ефективного застосування в освітньому процесі ЗВО МВС України. *Збірник Всеукраїнської науково-практичної конференції. ТОВ «ВКФ СТАР» ЛТД, 2019*. С. 35-42. URL:<http://dspace.oduvs.edu.ua/handle/123456789/2162>

5. Вайда Т.С. Актуальні проблеми тактичної та вогневої підготовки поліцейських патрульної служби України в сучасних умовах. *Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 25 березня 2016 р.* Одеса: ОДУВС, 2016. С.11-13. URL:<http://dspace.oduvs.edu.ua/handle/123456789/443>.

ПРОТИДІЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ КОЛАБОРАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ ТА ОСОБЛИВОСТІ НЕСЕННЯ СЛУЖБИ НА БЛОК-ПОСТАХ

КОЧКАДАМЯН Араїк Генрікович,

начальник Голосіївського районного управління ГУНП м. Києва,
підполковник поліції

Актуальність проблеми. Правопорушення проти основ національної безпеки є найбільш небезпечними зазіханнями на суспільні відносини, що передбачають державну безпеку, обороноздатність, незалежність держави, її конституційний устрій.

Обговорення закону про колабораціонізм велося з початку російсько-української війни у 2014 році, але українська влада побоювалася, що під його дію може потрапити надто багато жителів окупованих територій. Для переслідування колаборантів застосовувалися статті про держзраду, фінансування тероризму, перешкоджання законній діяльності ЗСУ тощо. Новий закон дозволив виносити покарання за сам факт співпраці з окупантами без необхідності доводити, наприклад, шкоду безпеці держави (як у разі держзради) [3].

Добровільне зайняття посад у правоохоронних чи судових органах, сформованих окупаційною владою, участь у незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях або надання їм допомоги у веденні бойових дій проти України (до 15 років позбавлення волі) [3].

Дії як посадова особа в незаконних органах влади, які спричинили загибель людей або інші тяжкі наслідки (аж до довічного ув'язнення) [1].

Поліцейська колабораційна діяльність на звільнених територіях є серйозною загрозою для безпеки та стабільності в країні. Щоб запобігти такій діяльності, необхідно вжити наступних заходів:

Відбір та підготовка персоналу – важливо відбирати та підготовлювати кваліфікованих поліцейських, які не мають зв'язків з окупаційними владами та колаборантами. Під час підготовки працівників поліції необхідно надавати їм достатній рівень професійної підготовки та знань, щоб вони могли виконувати свої обов'язки ефективно та безпечно.

Встановлення систем контролю – необхідно встановлювати системи контролю та перевірки працівників поліції на звільнених територіях. Це може включати перевірку зв'язків з окупаційними владами та колаборантами, а також перевірку фінансових зв'язків. Крім того, важливо проводити регулярні аудити діяльності поліції на звільнених територіях.

Взаємодія з міжнародними партнерами – важливо забезпечити взаємодію з міжнародними партнерами та організаціями, які надають допомогу Україні в реформуванні правоохоронних органів та забезпеченні безпеки на звільнених територіях. Це дозволить отримувати підтримку та досвід, необхідні для ефективної протидії поліцейській колабораційній діяльності [4].

Українська влада зазначала, що не збирається переслідувати людей, змушених працювати на окупованих територіях – співробітників комунальних служб, медиків тощо. При цьому під дію закону однозначно потрапляють поліцейські та судді, які продовжили працювати після окупації [3].

Також хочеться відмітити, що служба на блок-постах є важливою складовою діяльності поліції в багатьох країнах, включаючи Україну. Основним завданням поліції на блок-постах є забезпечення безпеки на дорогах та виконання завдань з контролю за переміщенням осіб та транспортних засобів.

Заходи адміністративного примусу, у свою чергу, виходячи з самої їхньої суті, припускають вторгнення у сферу права і свободи особистості, т. е. є «чутливим» громадянам шляхом державного управління. Ступінь ефективності та законності його реалізації значною мірою визначає ставлення суспільства до влади загалом і зрештою – легітимність останньої [1; 2].

Саме цим обумовлено найважливіше значення точного визначення поняття, ознак, видів адміністративного примусу, а також умов, меж та порядку його здійснення органами поліції щодо громадян [4].

Сутність адміністративного примусу поліції щодо громадян полягає у застосуванні посадовими особами НП на підставі та в порядку, встановлених законом, заходів індивідуального, що зобов'язує характер з метою попередження, припинення порушень законодавства, заподіяння шкоди закону, що охороняється інтересам, і навіть притягнення осіб, винних у скоєнні адміністративних правопорушень, до адміністративної відповідальності [3].

Крім цільової спрямованості, ці заходи можуть бути класифіковані також за такими критеріями, як правовий статус суб'єкта, що примушується, наявність фізичного впливу, процесуальна форма, санкціонування судовими органами.

Список використаної літератури:

1. Кузнецов В., Сийплогін М. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність як новий виклик сьогодення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. № 70 (2022). С. 381-388.

2. Сокурено, В. В. Стабілізаційно-транзитивна стратегія протидії злочинності на деокупованих територіях України / Валерій Васильович Сокурено // *Вісник Кримінологічної асоціації України*. – 2022. – № 2 (27). – С. 9-18.

3. Мацієвський Ю.В., Кардаш С.Ю. Український рух опору на окупованих територіях. *Політичне життя*. 2023. С. 5-17.

4. Зубченко, О. С. Колабораціонізм на тимчасово окупованих територіях півдня України: соціологічний аспект. *Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право* 3 (55). 2022. С. 15-23.

ВПЛИВ ЗАНЯТЬ З ПОДОЛАННЯ СМУГИ ПЕРЕШКОД НА СПЕЦІАЛЬНУ ФІЗИЧНУ ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ КУРСАНТІВ

КУЗЕНКОВ Олександр Васильович,

доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки, Національна академія
внутрішніх справ

ДІДКОВСЬКИЙ Володимир Антонович,

старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки,
Національна академія внутрішніх справ

Фізична підготовка в Національній поліції України носить службово-прикладний характер, причому з кожним роком ця тенденція все більше посилюється. Однак не всі розділи фізичної підготовки рівною мірою вирішують завдання службової спрямованості – так само, як і конкретні фізичні вправи мають неоднакове значення для різних спеціальностей працівників силових структур. Вирішальну роль у системі навчання та виховання особистого складу відіграють розділи фізичної підготовки, що сприяють формуванню службово-прикладних навичок та розвитку витривалості.

На жаль, в екстремальних ситуаціях оперативно-службової діяльності співробітники іноді виявляють розгубленість і безпорадність, поступаючись у вогневому, силовому та психологічному єдиноборстві злочинцю. Це свідчить про недостатню увагу до фізичної підготовленості співробітників правоохоронних органів у системі професійної підготовки ОВС: малу кількість годин з фізичної підготовки у навчальній програмі; значне скорочення та спрощення фізичних вправ; недостатнє використання на заняттях фізичних вправ з високим ступенем психологічного навантаження, максимально змодельованого під екстремальну ситуацію службової діяльності.

Службова діяльність працівників Національної поліції України відбувається в екстремальних умовах [1, с. 7]. Для спеціалізованого навчального закладу головною проблемою є військовий стан у державі якій заважає проводити заняття на належному рівні.

Перед викладачами які працюють у системі фізичної підготовки спеціалізованого навчального закладу постає важливі питання щодо удосконалення навчального процесу на розробку новітніх підходів до організації навчального процесу, якій спрямований на підвищення професійних якостей з урахуванням мотивації. Суворі дійсність, сучасного

реального життя змушує нас шукати вправи, які здатні формувати певні рухові вміння та навички професійно-прикладної спрямованості.

Вирішення даної проблеми можливе на заняттях з подолання смуги перешкод. Головна мета цих занять – досягти високої стабільності та раціональної варіативності, підвищити надійність та результативність дій у штатних та екстремальних умовах оперативно-службової діяльності, пристосувати технічні прийоми і дії до індивідуальних особливостей кожного працівника [2, с. 77].

На заняттях з подолання перешкод здійснюється комплексне вдосконалення всіх основних фізичних якостей: швидкості, спритності, сили та витривалості. Однак слід мати на увазі, що фізичні якості визначають окремі сторони рухових можливостей людини, і це необхідно враховувати у процесі навчання.

Заняття з подолання перешкод – цінний засіб розвитку різнобічної витривалості, тобто такої витривалості, яка забезпечує здатність тривалий час виконувати роботу, для виконання якої необхідно перемикатися з одного виду та характеру рухової діяльності на інший. Тому підвищення різнобічної витривалості у учнів у процесі занять залежить від наявності у вправах різноманітних дій на спорудах і перешкодах разом із тривалим бігом. Такі вправи мають виконуватися багаторазово і, як правило, у комплексному тренуванні.

На перших заняттях, коли рівень тренуваності курсантів ще недостатньо високий та навички у подоланні перешкод не закріплені, тренування проводиться шляхом подолання різних ділянок смуги перешкод у середньому темпі. По мірі зростання фізичної підготовки курсантів підвищення фізичного навантаження відбувається за рахунок збільшення дистанції, швидкості бігу, кількості подоланих перешкод та виконуваних дій. У процесі комплексних занять, до змісту яких включається подолання перешкод, прийоми самозахисту та прискорене пересування на дистанції від 1000 до 2500 метрів, дуже ефективно розвивається загальна витривалість.

У процесі організації навчально-тренувальних занять слід розробляти й використовувати базові моделі (алгоритми) дій працівників у штатних, позаштатних та екстремальних ситуаціях службової діяльності [3, с. 73].

Практичні заняття з подолання перешкод розвивають усі сторони рухової діяльності. Вдосконалення фізичних якостей та прикладних навичок відбувається при цьому комплексно та у безпосередньому зв'язку один з одним. Активне використання вправ на смузі перешкод сприяє розвитку професійно-значимих фізичних якостей, особливо – координаційних здібностей, що, безперечно, сприяє зниженню травматизму при

переслідуванні правопорушника та виконанні іншої професійної діяльності співробітниками Національної поліції України.

Список використаної літератури

1. Спеціальна фізична підготовка [Текст] : навч. посіб. / [В. Бондаренко, С. Решко, В. Дідковський та ін.] ; за заг. ред. В. Чернея, Р. Сербина. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т.П., 2021. – 341 с.

2. Дідковський В.А., Бондаренко В.В., Кузенков О.В. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В.А. Дідковський, В.В. Бондаренко, О.В. Кузенков. Київ: Кандиба Т.П., 2019. 98 с.

3. Захист від нападу та силове затримання незброєного правопорушника [Текст] : навч.-метод. посіб. / [В.А. Дідковський, В.В. Бондаренко, О.В. Кузенков та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. – 108 с.

УМОВИ, ЯКІ УСКЛАДНЮЮТЬ НЕСЕННЯ СЛУЖБИ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ЗАПРОВАДЖЕНОГО ВОЄННОГО СТАНУ І В ПОВОЄННИЙ ЧАС

МАРЧУК Віталій Андрійович,

викладач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету, Одеський державний університет внутрішніх
справ

Актуальність проблеми. Безпосередньо діяльність сучасних працівників Національної поліції України спрямована на захист громадян, їх прав і свобод, охорону громадського порядку та публічну безпеку, запобігання злочинності та боротьбу зі злочинністю.

Однак, зазначені деталі професійної діяльності поліції справляють значний вплив на психологічні та особистісні характеристики працівників, підвищуючи ймовірність розвиток ознак майбутньої професійної деформації («вигорання»).

Працівники поліції щодня наражаються на різноманітні загрози, не лише фізичні, а й психологічні загрози. Регулярне спілкування з громадянами у стані афекту (істерики, паніки), участь у заходах з відновлення безпеки.

Регулярне спілкування з громадянами у стані афекту (істерії, паніки), участь у заходах з відновлення безпеки, застосування зброї, взяття на себе відповідальності за життя і здоров'я інших людей, – все це вирішує бути присутнім постійно.

Такі стресори, як небезпека, ризик, нав'язлива ідея раптового нападу, невизначеність ситуації, негативні емоційні реакції, тиск з боку інших тощо. Тобто, поєднання цих факторів може призвести до хронічного перевантаження та погіршення фізичного стану, психологічного та фізіологічного самопочуття поліцейських, значного зниження мотивації та виникають проблеми незадоволеності службою, низькою ефективністю, неможливістю реалізувати себе та досягти значних результатів у роботі.

Аналіз наведених вище фактів свідчить, що в процесі професійної діяльності багато працівників поліції мають високий рівень працездатності фізичні та психічні навантаження, несприятливі умови праці та відпочинку, що тягне за собою високий ступінь ризику та небезпеки для життя і здоров'я. Це, в свою чергу вимагає від поліцейських високого рівня фізичної, бойової та психологічної підготовки для ефективних дій, особливо в екстремальних умовах.

Відомо, що одним із способів підвищення впевненості в небезпечних ситуаціях у житті є формування емоційної стійкості, яка визначається вольовими якостями особистості життя є формування емоційної стійкості, яка визначається вольовими якостями особистості.

Психологічний стан працівника поліції відіграє ключову роль у його діяльності. Він є тим самим регулятором поведінки у воєнний час, який слід напрацювати під час тактичних навчань з психологічним впливом на поліцейського і подальшим аналізом виконаного завдання. Розвиток емоційного інтелекту, здатність розуміти та керувати своїми почуттями, оволодіння навичками саморегуляції стане у нагоді поліцейському під час несення служби в умовах воєнного стану. Пропонується проводити навчання поліцейських з максимально наближено до бойових умов з використанням психологічних факторів. Від психологічного стану поліцейського буде залежати успішність у виконанні тактично-оперативних завдань, його власна безпека і безпека громадян.

В.Л. Марищук та В.І. Євдокимов [1] виділили найбільш поширені ознаки лімбізму, пов'язані з різними видами спеціалізованої діяльності. Розглянемо їх під конкретним кутом зору.

Уточнимо умови, в яких працівники поліції зазвичай виконують свої службові обов'язки:

1) ряд емоційно стресових ситуацій, пов'язаних з небезпекою і труднощами (новизна, відповідальність за результати служби та обмеженість необхідної інформації; надання оперативної інформації, необхідної для прийняття рішень). Успіх професійної діяльності кожного працівника залежить від своєчасного та оперативного (і єдино правильного) прийняття правових рішень, стосується не лише розкриття злочинів, а й життя громадян;

2) загрози масових жертв та стихійних лих. В рамках своїх професійних та службових обов'язків працівники поліції відіграють важливу роль щодо забезпечення громадського порядку у разі виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження;

3) у випадках нічної поведінки, сенсорної депривації та надмірної поведінки, яка явно не відповідає інформація. Злочинці більш активні в ночі, що є особливо необхідно посилити послуги, що надаються працівниками громадської безпеки працівниками підрозділів громадської безпеки;

4) у певних районах, наприклад, коли серед населення спостерігається паніка (наприклад, в зоні проведення операції об'єднаних сил, далі – ООС). Для поліцейських в особливих ситуаціях. Стримуючий фактор, якому не можна дозволити розвиватися і піддаватися деструктивним факторам;

5) надмірне психічне напруження, особливо в ситуаціях високого рівня відповідальності психомоторний зі значним навантаженням на когнітивні процеси: увагу, сприйняття, пам'ять, уява та ін. Вимоги до поліцейських такі необхідності запам'ятовувати та оперувати великими обсягами інформації за короткий проміжок часу;

6) надмірне навантаження на мовні функції, особливо у високо емоційних ситуаціях діяльність поліцейських вимагає передачі великих обсягів вербальної інформації (наприклад, інформування громадян, допити);

7) високий ступінь фізичних навантажень, з надмірним використанням сили, витривалості та швидкості. Діяльність поліцейських пов'язана з фізичним протистоянням злочинцям і висуває високі вимоги до рівня розвитку відповідних фізичних якостей вимоги до рівня відповідних фізичних якостей;

8) високі фізичні та психічні навантаження під впливом прискорення та вестибулярного навантаження, різких перепадів атмосферного тиску, дихання під надмірним тиском;

9) робота закритих профілів (наприклад, слідчі, експерти), як правило, виконується в особливо складних умовах вирішення завдань, де можуть виникати раптові порушення планування з невеликими перервами або без них, у тісному приміщенні та переважно в сидячому положенні. Це може призвести до стану втоми, що вимагає самоконтролю, стриманості та здатності мобілізуватися для продовження якісного виконання роботи;

10) вплив несприятливих мікрокліматичних умов, таких як спека, холод і висока вологість, дефіцит кисню та високий рівень вуглекислого газу в повітрі. Ці фактори можуть викликати загальну втому. Підвищити стійкість організму до несприятливих впливів метеорологічних факторів;

11) несприятливий вплив різних радіохвиль, шуму та вібрацій. Поліцейські повинні вміти швидко реагувати на ці ситуації та діяти відповідно до обставин будь-якої ситуації;

12) голод і спрага. В екстремальних ситуаціях поліцейським часто доводиться вирішувати проблему позбавлення (або можливого порушення) умов життя з точки зору нормальних умов для харчування, відпочинку та сну, дотримання нормальної особистої гігієни [4].

Варто зазначити, що стійкість поліцейських до негативних впливів на організм підвищується завдяки поєднання фізичних вправ та психологічної підготовки та може бути досягнутою лише шляхом систематичних тренувань протягом тривалого періоду часу, вимагає відповідного організаційно-методичного та правового забезпечення. Однак на сьогодні в Україні нормативно-правова база щодо чіткої організації психологічної підготовки

поліцейських вимагає подальшого удосконалення з урахуванням ускладнених війною умов несення служби.

Існує нагальна потреба в розробці низки нормативно-правових актів, які належним чином регулюватимуть питання, пов'язані з організацією та проведенням психологічної підготовки поліцейських. Зокрема, бажано також розробити комплексну програму організації та проведення психологічної підготовки поліцейських. Психологічна підготовка поліцейських Національної поліції України затверджена та впроваджена в дію відповідними наказами Міністерства внутрішніх справ України, котрі є важливими нормативними документами, спрямованим на вдосконалення професійної та психологічної підготовки поліцейських.

Список використаної літератури

1. Марищук В. Л., Евдокимов В. И. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. СПб. : Сентябрь. 2001. 234 с.
2. Остафійчук Т. В. Психолого-педагогічна підготовка працівників міліції до дій в екстремальних ситуаціях // *Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки в діяльності вищих навчальних закладів МВС України* : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 16 квіт. 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2015. С. 46-48.
3. Ярещенко О.А., Горпинич Г.Ф. Особливості психологічної підготовки працівників особистої охорони до дій в умовах виникнення екстремальних ситуацій з охоронюваною особою // *Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки вищих навчальних закладів МВС України* : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 14 берез. 2014 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2014. С. 213-215.
4. Остапович В.П., Кирієнко Л.А., Котляр Ю.В., Барко В.В. Особливості надання психологічної допомоги учасникам АТО : посібник / за ред. В.О. Криволапчука. Київ : ДНДІ МВС України, 2017. 163 с.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ОРГАНІВ/ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ДЕОКУПАЦІЇ НА ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ

НЕМЕРЕЦЬ Віталій Анатолійович,

голова Каховської міської військової адміністрації Херсонської області

Актуальність проблеми. В умовах активних бойових дій та тимчасової окупації російськими військами окремих районів на півночі, сході та півдні України, посилилася аморальна антиукраїнська діяльність деяких громадян нашої держави, що виявляється у виправданні збройної агресії проти України, різних формах підтримки та взаємодії з незаконними окупаційними адміністраціями, окупаційними військами й іншими незаконними воєнізованими утвореннями тощо [1]. Варто зазначити, що у зв'язку із введенням воєнного стану перед органами та підрозділами поліції постала низка нових завдань, що не були притаманні їм у мирний час, виникнення яких було обумовлено веденням активних бойових дій, окупацією окремих територій нашої держави та вчиненням окупантами значної кількості воєнних злочинів, юридична відповідність за які передбачена нормами як національного, так і міжнародного законодавства.

Результати дослідження. Термін «колабораціонізм» досить часто вживається в історичній та політичній літературі для визначення добровільної співпраці окремих груп чи прошарків населення окупованих територій з окупаційною владою.

Аналізуючи ст. 111-1 КК України, дозволяє відзначити, що колабораційна діяльність включає такі форми:

1) публічне заперечення громадянином України здійснення збройної агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України;

2) публічні заклики громадянином України до підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора, до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та/або окупаційною адміністрацією держави-агресора, до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території України [2].

Зі звільненням окупованих територій перед працівниками правоохоронних органів постають багато нових завдань. Одним із пріоритетних напрямів є фільтрація місцевого населення, виявлення осіб, які займалися колабораційною діяльністю та підтримували окупаційну владу.

Поліція першою після ЗСУ заходить на звільнені від росіян території. Попри надання першої допомоги населенню звільнених населених пунктів, проводяться стабілізаційні заходи зі 100 % всіх людей, які проживали на цих територіях. Спільно зі Службою безпеки України, Офісом Генерального прокурора працівники Національної поліції виявляють колаборантів. У працівників правоохоронних органів багато матеріалів і заочних підозр, які оголошуються й тим, хто пішов з росіянами зі звільнених Україною територій, і тим, хто зараз перебуває на тимчасово окупованих територіях. Вони знають, хто проводив і організовував «вибори» до органів окупаційної влади, хто агітував, хто в школах викладав «Великую русскую историю», хто хотів спотворити нашу державність [3].

Із початку повномасштабного вторгнення рф СБУ викрила понад 700 осіб, які пішли на співпрацю з агресором. «... І це саме за статтею 111-1 Кримінального кодексу України – колабораційна діяльність, якої до березня 2022 року взагалі не існувало. Тобто, на відміну від державних зрадників, тут ми говоримо про колаборантів у чистому вигляді», – сказав А. Дехтяренко, речник СБУ [4]. За його словами, пошук і покарання пособників рашистів наразі є одним із головних пріоритетів СБУ: «Ми цілодобово працюємо, аби не лише викрити зрадників і колаборантів, але й якісно задокументувати їхні злочини та в результаті притягнути до відповідальності».

Стабілізаційні заходи на деокупованих територіях – це певний реінтеграційний процес для жителів цих громад, що передбачає насамперед розмінування місцевості, забезпечення правопорядку та повернення соціального захисту. Тобто ці заходи передбачають собою виявлення вибухонебезпечних предметів, піротехнічних пасток, зброї, снарядів та пошук колаборантів.

Першочергово створюються так звані контрольно-пропускні пункти (далі – КПП) – «блокпости». Це загороджувальні, укріплені контрольно-пропускні пункти, з озброєною охороною на дорогах, в'їздах у населені пункти тощо (зазвичай на окупованій або тимчасово зайнятій військами території), здатні самостійно тримати кругову оборону. На блокпост (КПП) покладається наступні завдання: огляд і перевірка людей, транспорту і вантажів, що перетинають зону роз'єднання (буферну, контрольовану, демілітаризовану зону); запобігання проникнення порушників і незаконної доставки зброї, боєприпасів, вибухових речовин; блокування руху транспорту і людей (часткового чи повного); затримання громадян і транспортних засобів, що порушують встановлений режим поведінки; спостереження за місцевістю; контроль комунікацій.

Основними завданнями поліцейських при несенні служби на блок-постах є такі:

1) у кожного поліцейського повинно бути підготовлене індивідуальне спорядження, засоби індивідуального захисту, штатна та колективна зброя, боєприпаси, засоби зв'язку та спостереження, засоби колективної та індивідуальної гігієни, харчування, засоби маскування тощо;

2) знати межі блокпосту, завдання наряду, обстановку та прилягаючу до блокпосту місцевість; тактику дій у різних ситуаціях;

3) чемно розмовляти з людьми, ввічливо просити осіб виконувати те, що треба;

4) під час особистого огляду громадян та транспорту не забувати про тактичні принципи, бути готовим до всього;

5) пам'ятати про правила застосування поліцейських заходів примусу (ст.ст. 42, 43 ЗУ «Про Національну поліцію») – фізичного впливу (сили) (згідно ст.44 ЗУ «Про Національну поліцію»; спеціальних засобів (згідно ст. 45 ЗУ «Про Національну поліцію»); вогнепальної зброї (згідно ст. 46 ЗУ «Про Національну поліцію»).

6) бути спокійним, незалежно від власного самопочуття; завжди бути одягнутим згідно з вимогами порядку носіння форми одягу.

Висновок. Отже, на сьогоднішній день перед працівниками правоохоронних органів на щойно звільнених територіях поставлено чимало важких завдань. Вони документують злочини окупантів, забезпечують публічну безпеку і порядок, допомагають мирному населенню, у посиленому режимі несуть службу на блокпостах.

Серед них і протидія колабораціонізму, що є співпрацею громадян з ворогом для забезпечення інтересів ворога та заподіяння шкоди власній державі. З кожним днем все більше і більше поліцейським вдається викривати прихильників ворога та притягати їх до кримінальної відповідальності.

На деокупованій території одразу проводяться стабілізаційні заходи. Створення контрольно-пропускних пунктів («блок-постів») при виїзді та в'їзді у населений пункт є першим із цих заходів. На блокпостах представники ЗСУ та Національної поліції дієво протидіють злочинності: під час ретельних перевірок вони затримують осіб, які займались колабораційною діяльністю, затримують осіб, які перебували у розшуку, а також задокументовують факти незаконного перевезення зброї та інших заборонених предметів, тощо.

Тим самим поліцейським слід завжди пам'ятати про правила особистої безпеки та застосування заходів примусу (фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї) під час несення служби на блок-постах.

Список використаних джерел:

1. Коваленко А. Процесуальні проблеми розслідування колабораційної діяльності в умовах правового режиму воєнного стану. *Кримінально-правові, кримінологічні, кримінальні процесуальні та криміналістичні проблеми протидії злочинності в умовах воєнного стану* : матеріали наукової онлайн-конференції (20 квітня 2022 року). 2022. С. 68.
2. Політова А.С. Дискусійні питання щодо кримінальної відповідальності за окремі склади злочинів проти основ національної безпеки. *Кримінально-правові, кримінологічні, кримінальні процесуальні та криміналістичні проблеми протидії злочинності в умовах воєнного стану* : матеріали наукової онлайн-конференції. 2022. С. 206.
3. Пошук колаборантів, поліція на війні та «Гвардія наступу». URL:<https://suspilne.media/394790-posuk-kolaborantiv-policia-na-vijni-ta-gvardia-nastupu-intervu-z-novim-glavou-mvs-klimenkom/>
4. «З початку повномасштабного вторгнення СБУ викрила понад 700 колаборантів». URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/z-pochatku-povnomasshtabnoho-vtorhnennia-sbu-vykryla-ponad-700-kolaborantiv>.

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ЗАХОДІВ ТА ЗАСОБІВ НАДАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ ПОЛІЦІЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕНОГО ВОЄННОГО СТАНУ

ЯБЛОНОВСЬКА Анастасія Андріївна,

слухач магістратури 1-го курсу, Одеський державний університет
внутрішніх справ, старший лейтенант поліції

Науковий керівник: підполковник поліції **Карбовський Дмитро
Олексійович**, завідувач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх
справ, канд. юрид. наук

Забезпечення домедичної допомоги потерпілим в екстремальних умовах є одним із основних завдань працівників поліції під час воєнного стану. Сучасні заходи та засоби надання домедичної допомоги мають бути максимально ефективними та оперативними. У військовому стані, коли ситуація є надзвичайною, працівники поліції можуть стати першими, хто зустріне поранених та травмованих громадян. У зв'язку з цим, важливо підготувати поліцейських до надання домедичної допомоги, щоб зберегти життя та здоров'я потерпілих.

Відповідно до п. 14 ч. 1 ст. 23 та ст. Закону України «Про Національну поліцію» серед основних повноважень поліцейського передбачено «вживання всіх можливих заходів для надання домедичної допомоги особам, вживає всіх можливих заходів для надання домедичної допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я» [1].

Під час війни навчання працівників поліції з надання першої допомоги набуває ще більшої ваги. Оскільки воєнний стан може призвести до ситуацій, коли швидке та ефективне надання медичної допомоги може вирішувати питання життя та смерті, досвід та знання поліцейських можуть бути дуже корисними. В екстремальних умовах війни можуть відбуватися вибухи, пожежі, обстріли, що можуть призвести до багатьох поранень та травм. Проте, працівники поліції можуть бути першими, хто з'явиться на місці події та повинні бути готові надати допомогу потерпілим.

Перше, що є важливим, це проведення навчань поліцейських з надання першої допомоги. Це навчання повинно включати курси з транспортування

поранених, зупинення кровотечі, накладання пов'язок та інших навичок, необхідних для надання допомоги в екстремальних умовах.

Засвоєння та набуття практичних умінь і навичок тактичній медицині формуються лише після багаторазового виконання конкретних маніпуляцій за умов дотримання алгоритмів їх виконання з професійним інструктором, які можливі лише в аудиторному режимі тренування, що знижує якість контролю в умовах дистанційного формату навчання. Адже крім теоретичної підготовки, поліцейські повинні мати можливість отримати практичну підготовку, проводити тренування та симуляції екстремальних ситуацій, щоб підвищити свої навички та вміння.

Повноваження поліцейського надати домедичну допомогу постраждалому вимагає забезпечення умов для отримання відповідних стійких знань і навичок з розуміння та усунення негативних процесів, які відбуваються внаслідок отримання травми, враховуючи потреби виконання службово-бойових завдань і усвідомлення ризику ескалації подій, небезпеки особи та навколишньої обстановки [2, с. 220-221].

Варто пам'ятати, поліцейські, які надають домедичну допомогу, можуть стикатися з травматичними ситуаціями, які можуть залишити психологічний слід. Тому важливо, щоб вони були навчені технікам управління стресом та допомоги самим собі та іншим працівникам.

Також досить важливим є і оснащення поліцейських відповідними засобами надання домедичної допомоги. Працівники поліції повинні вміти надати допомогу потерпілому відповідно до його стану та поранення. Наприклад, при зупинці серця потрібно провести серцево-легеневу реанімацію, при кровотечі – зупинити кровотечу. Сучасні працівники поліції повинні володіти навичками роботи з медичним обладнанням, таким як дефібрилятори, кисневі балони, кровотампонадні засоби та ін.

Ще однією особливістю є співпраця з медичним персоналом та військовими медичними підрозділами. Поліція та медичний персонал мають спільну мету - надати медичну допомогу та захистити життя та здоров'я людей. Правильна координація зусиль може допомогти забезпечити ефективну та оперативну медичну допомогу. Також важливо мати знання про локальні ресурси та доступні медичні заклади, щоб можна було надіслати потерпілих на лікування. Крім того, військові медичні підрозділи можуть надавати підтримку поліції у проведенні спецоперацій, якщо це необхідно. Наприклад, під час антитерористичних операцій або бойових дій, медичний персонал може входити до складу спецпідрозділів, щоб забезпечити медичну допомогу пораненим.

Надання поліцейськими домедичної допомоги потерпілим в екстремальних умовах запровадженого воєнного стану має свої особливості порівняно зі звичайною медичною допомогою, оскільки в таких умовах поліція може стикнутись з різними викликами та небезпечними ситуаціями, які можуть ставити під загрозу не лише життя потерпілих, але й самого працівника поліції.

Загалом, заходи та засоби, які використовуються працівниками поліції для надання домедичної допомоги, постійно розвиваються та покращуються. Важливо мати належні знання та навички, щоб забезпечити ефективну допомогу постраждалим у екстремальних умовах.

Список використаної літератури

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Oksana Mysliwa, Olena Nykyforova, Iuliia Kuntsevych. The modern methods of first aid (pre med care) teaching in the police institutions. Scientific journal «Philosophy, Economics and Law Review». 2021. С. 219-231.

СУЧАСНІ ЗАХОДИ ТА ЗАСОБИ НАДАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ ПОЛІЦІЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ ПІД ЧАС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ

ЯКУБА Світлана Володимирівна,

викладач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету, Одеський державний університет внутрішніх
справ

Діяльність поліцейських характеризується такими ситуаціями, які відрізняються наявністю в них факторів, що значно впливають на людей і їхню діяльність, тому визначаються як екстремальні.

Варто також зауважити про те, що в останні роки спостерігається тенденція підвищення екстремальності діяльності правоохоронців, яка пов'язана із затримкою злочинців, звільненням заручників, застосуванням зброї, забезпеченням правопорядку в період масових заходів, стихійних лих, надзвичайних ситуацій тощо [2, с. 20].

Сьогодні працівники Національної поліції України мають доступ до різноманітних рятувальних заходів та засобів надання домедичної допомоги. До них можна віднести наступні.

По-перше, поліцейські проходять спеціальну підготовку з медичних знань та навичок надання домедичної допомоги, що включає роботу з різними випадками погіршення стану здоров'я, такими як серцеві напади, поранення, опіки та інші невідкладні стани.

По-друге, в Національній поліції України наявне медичне обладнання (дефібрилятори, кисневі балони, термометри та інші засоби), які можуть допомогти поліцейським у наданні домедичної допомоги.

По-третє, поліція співпрацює з медичними організаціями, такими як «швидка допомога», щоб забезпечити найбільш ефективну допомогу потерпілим від невідкладних станів.

По-четверте, працівники поліції можуть використовувати електронні засоби спілкування, такі як мобільні додатки або онлайн-платформи, для надання порад потерпілим та безпосередньої домедичної допомоги [3, с.305].

У зв'язку з недосконалістю організації надання першої (домедичної) допомоги та неефективністю поточного підходу до підготовки аварійно-рятувальних служб і поліцейських, в 2019 році схвалено Концепцію розвитку системи екстреної медичної допомоги, оскільки навички невідкладної допомоги отримуються ними формально, відсутній ефективний механізм

контролю якості знань, реєстр цих осіб і механізм їх оперативного залучення у разі нещасного випадку або надзвичайної ситуації [1].

Відповідно до цього, варто зауважити про те, що українська система надання домедичної допомоги має свої недоліки, які потребують удосконалення. В цьому контексті Концепція розвитку системи екстреної медичної допомоги була розроблена для забезпечення надання високоякісної домедичної допомоги із застосуванням сучасних методів та технологій.

Концепція передбачає створення єдиного інформаційного простору для реєстрації та обліку працівників екстреної медичної допомоги, організацію навчання та перевірки навичок працівників, а також створення ефективної системи взаємодії між різними службами, які займаються наданням допомоги в екстремальних ситуаціях.

Отож, навички надання домедичної допомоги є складовою професійної підготовки поліцейських, і вони навчаються в рамках спеціальної підготовки та тренувань. Розуміння протоколів невідкладної медичної допомоги, знання основних процедур та прийомів дозволяють поліцейським діяти швидко та ефективно в критичних ситуаціях і забезпечувати безпеку життя та здоров'я громадян.

Вдосконалення порядку надання домедичної допомоги поліцейськими має базуватися як на залученні існуючої спільноти вітчизняних фахівців-медиків до узгодження та удосконалення вітчизняного законодавства у сфері охорони здоров'я, так і налаштування механізму державного фінансування, зокрема, залучення іноземних інвестицій, отримання гуманітарної допомоги на потрібне обладнання від участі вітчизняних фахівців у міжнародних програмах і тренінгах з технологій симуляційної парамедицини, спільних наукових грантів з країнами-партнерами.

Список використаної літератури

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України 26.01.2016 № 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text> (дата звернення: 12.04.2023).

2. Алгоритм дій поліцейських патрульної поліції під час забезпечення публічної безпеки і порядку: збірник ситуативних завдань / Ю.Р. Йосипів, Н.Д. Туз, В.М. Синенький, М.Д. Курляк. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 96 с.

3. Мислива О.О. Впровадження тактичної медицини в підготовку та діяльність Національної поліції України // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. № 1 (81). С. 304-312.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ/ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ПРОВЕДЕННЯ СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

ЯРОШАК Олег Ярославович,

директор департаменту інфраструктури Херсонської обласної військової адміністрації, викладач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету ОДУВС (за сумісництвом)

Актуальність проблеми. Останніми роками в Україні активно проводяться стабілізаційні заходи на деокупованих територіях. Проте такі заходи пов'язані з підвищеним ризиком для працівників поліції через можливу зустріч з озброєними противниками. Тому потрібно удосконалити тактику та забезпечення безпеки працівників поліції, щоб зменшити ризик їхнього поранення або загибелі в цих умовах [1].

Проведення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях є важливим етапом відновлення територіальної цілісності країни. Проте ці заходи пов'язані з великим ризиком для працівників поліції, що може призвести до їх поранень або загибелі. Тому вбачається одним із пріоритетних напрямів подальше вдосконалення тактики та забезпечення безпеки працівників поліції, щоб забезпечити їхню ефективну роботу та зменшити ризик негативних наслідків.

Метою дослідження є розгляд питань щодо удосконалення тактики та забезпечення безпеки працівників поліції при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях. Для досягнення цієї мети потрібно визначити найбільш ефективні методи та прийоми захисту працівників поліції, розробити інструкції та рекомендації щодо їх застосування, а також провести аналіз вчення зарубіжного та вітчизняного досвіду в цій сфері.

Основними завданнями нашої роботи є такі: 1) вивчити досвід проведення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях в Україні та зарубіжних країнах; 2) проаналізувати підвищені ризики для працівників поліції при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях; 3) розробити рекомендації щодо удосконалення тактики та забезпечення безпеки працівників поліції при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях; 4) провести апробацію розроблених рекомендацій та оцінити їх ефективність [2, с. 1-21].

Результатом дослідження є розробка рекомендацій щодо удосконалення тактики та забезпечення безпеки працівників поліції при проведенні

стабілізаційних заходів на деокупованих територіях. Вони містять рекомендації щодо забезпечення безпеки працівників поліції від початку до завершення операції, включаючи такі аспекти, як зброя та екіпірування, тактика поведінки при зустрічі з збройним противником, методи надання домедичної допомоги/лікування поранених тощо.

Щодо основних напрямів удосконалення тактики та забезпечення безпеки працівників поліції при проведенні стабілізаційних заходів на де окупованих територіях на основі результатів дослідження та аналізу джерел можемо запропонувати наступні рекомендації:

1) забезпечення високоякісної зброї та екіпірування для поліцейських, які беруть участь у стабілізаційних заходах. Необхідно забезпечити поліцейських бронежилетами, шоломами та іншими засобами захисту, а також забезпечити їх зброєю, яка буде відповідати місцевим умовам;

2) проведення спеціальної підготовки для поліцейських, які беруть участь у стабілізаційних заходах, зокрема підвищення навичок стрільби, тактики поведінки при зустрічі з збройним противником, надання домедичної допомоги пораненим тощо.

3) сприяння співпраці з міжнародними партнерами, які мають досвід у проведенні подібних заходів, з метою обміну досвідом та використання передових практик правоохоронної діяльності;

4) запровадження ретельної підготовки перед кожною спеціальною операцією, зокрема, проведення ретельного аналізу обстановки, розробка плану операції та забезпечення спеціальних транспортних засобів для перевезення поліцейських;

5) розвиток та вдосконалення системи розвідувальних операцій та попередження виникнення конфліктів. Поліцейські повинні мати можливість збирати інформацію про можливі загрози, що допоможе їм уникнути конфліктних ситуацій під час охорони публічного порядку;

6) використання різноманітних методів комунікації та зв'язку для забезпечення безпеки поліцейських під час проведення стабілізаційних заходів;

7) використання новітніх технологій та обладнання для забезпечення безпеки поліцейських, наприклад, дронів або систем моніторингу (відеокамер тощо);

8) удосконалення методів надання домедичної допомоги потерпілим/пораненим під час проведення стабілізаційних заходів, зокрема надання необхідної екстреної медичної допомоги на місці, а також забезпечення швидкої евакуації поранених до медичних пунктів/ лікарень [3, с. 7-18].

Висновок. Отже, стабілізаційні заходи на деокупованих територіях є складними та небезпечними завданнями, які вимагають від працівників поліції високої професійності та компетентності у питаннях забезпечення безпеки і реалізації тактики дій. Під час проведення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях працівники поліції стикаються з різноманітними викликами та загрозами, такими як озброєний противник, терористичні акти, мінні пастки та інші.

Аналіз світового та вітчизняного досвіду показує, що такі заходи часто супроводжуються підвищеними ризиками для життя та здоров'я працівників поліції. Тому важливо впроваджувати у правоохоронну діяльність рекомендації щодо удосконалення тактики та забезпечення безпеки працівників поліції при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях.

У процесі дослідження було проведено аналіз світового та вітчизняного досвіду проведення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях та розглянуті існуючі підвищені ризики для працівників поліції. На основі аналізу були розроблені рекомендації щодо удосконалення тактики та забезпечення безпеки працівників поліції. Зокрема, були розроблені рекомендації щодо підвищення рівня вогневої та тактичної підготовки працівників поліції, забезпечення їх необхідними засобами захисту та екіпіруванням, розроблення спеціальних тактик та процедур, які дозволять ефективно діяти в умовах конфлікту [4, с. 27-33].

Список використаної літератури

1. Інструкція про порядок організації та проведення операцій зі стабілізації обстановки в районах збройних конфліктів : наказ МВС України. Київ, 2016.
2. Зів А., Геллер С. Поліцейська діяльність у суспільствах, постраждалих від конфлікту: уроки з України. *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism*, 11(1), С. 20-31.
3. Guglielmi, С., & Zanini, М. (2017). Стабілізаційні операції та застосування сили: підходи Італії та Британії. *Журнал стратегічної безпеки*, 10(3). С. 1-21.
4. Андрієвський І., Дубовик О. (2019). Військовий конфлікт на сході України: гуманітарні наслідки та шляхи їх пом'якшення. *Гуманітарна політика та дії*. 2019. С. 7-18.
5. Галушко Ю. Український спецназ в АТО: огляд досвіду, спроможності та перспективи розвитку. *Канадський військовий журнал*. С. 16, 27-33.

Науково-дослідна робота курсантів

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА НАЛЕЖНОГО НЕСЕННЯ СЛУЖБИ ПІД ЧАС ЗАПРОВАДЖЕНОГО ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

БАБЛЮК Яна Ігорівна,

курсант 203 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, завідувач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету ОДУВС, канд. юрид. наук

Актуальність проблеми. Станом на сьогоднішній день, формування психологічної готовності поліцейських є невід'ємною частиною для вирішення тактично-оперативних завдань в умовах воєнного стану.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, у відповідності до Указу Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану», наказів Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції України поліцейські разом з іншими органами виконавчої влади України здійснюють заходи та наділяються повноваженнями, необхідними для забезпечення захисту безпеки населення, інтересів держави та оборони України в цілому [1-3].

Поліцейські з 24.02.2022 року по сьогоднішній день щодня перебувають в стані емоційного напруження при вирішенні тактично-оперативних завдань, які пов'язані з високим рівнем небезпеки для них.

Незвичні умови несення служби, повітряні тривоги, загроза використання проти населення (в тому числі й поліцейських) балістичної, хімічної, касетної та ін. видів зброї призводять до фізичної втоми, психологічного виснаження, професійного вигорання, емоційних зривів, панічних атак тощо. Тому через це у правоохоронців виникають певні психологічні труднощі при несенні служби, у виконанні своїх службових завдань і посадових обов'язків, знижується

рівень професійності та бажання їх активного виконання загалом [4; 5, с. 102-111].

Психологічна підготовка підрозділів Національної поліції вимагає ґрунтовного підходу, оскільки згідно усного опитування поліцейських останні психологічно не були готові до повномасштабної війни в країні, не всі поліцейські на місці події здатні оперативно приймати тактично-правильні рішення, не всі працівники поліції готові ефективно використовувати зброю, забрати в людини життя (навіть правопорушника). Багато поліцейських ставали перед вибором – як правильно діяти: згідно вимог Закону чи піддатися впливу емоційного напруження (втоми).

Згідно такого стану справ важливого значення набуває психологічна підготовка особового складу поліції, спеціальна фізична та професійна натренованість та загартованість правоохоронця. За високої загальної підготовленості особового складу органів та підрозділів поліції до дій в умовах воєнного стану навіть раптове, непередбачуване виникнення надзвичайних ситуацій не поставить працівників Національної поліції у складне становище.

Особливості організації діяльності органів НПУ щодо охорони громадського порядку в умовах воєнного стану визначено чинним законодавством, насамперед Законами України «Про правовий режим воєнного стану» і «Про Національну поліцію», залежать від оперативних завдань, які повинні бути виконаними.

Таким чином, одним із пріоритетних напрямків професійної підготовки поліцейських має стати психологічна підготовка працівників Національної поліції. Для того, щоб бути психологічно і педагогічно підготовленим до діяльності, поліцейському варто постійно вдосконалювати свою професійну майстерність. Він повинен не тільки тренувати в собі професійно значущі якості, але й уміти виключати негативний вплив зовнішніх факторів, первинних установок, у полоні яких він може перебувати, котрі іноді можуть заважати деякою мірою своєчасному розв'язанню службових задач. Тому включення в систему формування і підвищення професійної майстерності особового складу Національної поліції психологічної підготовки є науково обґрунтованим і практично виправданим [5, с. 102-111].

На основі вищезазначеного можна зробити висновок, що психологічна підготовка поліцейських є важливою складовою службової діяльності правоохоронця, так як екстремальні і потенційно небезпечні ситуації в процесі життєдіяльності для багатьох працівників НПУ стали скоріш нормою, ніж винятком із правил, що чітко підкреслює важливість психологічної підготовки поліцейських для їх безпечної соціалізації в суспільне життя під час воєнного стану та для нормальної організації життя після війни.

Список використаної літератури

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата доступу: 10.04.2023).
2. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 року (із змінами станом на 01.01.2020). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата доступу: 10.04.2023).
3. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 1647-III (із змінами станом на 13.12.2022 року) // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 28.
4. Адміністративна діяльність: навч. посіб. / [М.В. Ковалів, З.Р. Кісіль, Д.П. Калянов та ін.]. – К. : Правова єдність, 2009. – 123 с.
5. Вайда Т.С. Профілактика професійно-моральної деформації працівників ОВС як умова формування позитивного іміджу правоохоронця. Права і свободи людини та громадянина: адміністративно-правові способи захисту : збірник матеріалів конференції (24 лютого 2004 року, Херсон). – Херсон: ХЮІ НУВС, 2004. – С. 102-111.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ПРОВЕДЕННЯ СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

ГРЕУЛ Еліна Дмитрівна,

курсант 301 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський
державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Марчук Віталій Андрійович, викладач кафедри
спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету
ОДУВС

Актуальність теми. Особиста безпека та її значення у службовій діяльності працівників поліції, правове забезпечення та правові гарантії поліцейських, елементи їх професійної та психологічної підготовки розглядаються як важливий фактор безпечної професійної діяльності правоохоронця, особливо в реаліях сьогодення при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях.

До стабілізаційних заходів на деокупованих територіях належать: організація роботи поліції на деокупованих територіях; здійснення розмінування, що має оперативний характер; оперативне реагування на події, пов'язані з вибуховими матеріалами, навчання населення з вибухобезпеки та ін.

Задля удосконалення тактики та забезпечення безпеки працівників поліції на деокупованих територіях здійснюється ряд заходів, а саме: 1) відновлення адміністративних будівель та службового автотранспорту Національної поліції України (далі – НПУ), поліпшення матеріально-технічного забезпечення особового складу територіальних органів та підрозділів поліції, які безпосередньо беруть участь в стабілізаційних заходах на деокупованих територіях; 2) медико-психологічна реабілітація, психологічне супроводження та соціально-психологічна підтримка працівників поліції та членів їх сімей; 3) організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу, навчання з вибухобезпеки та ін.

Виконання поліцейськими своїх службових обов'язків вимагає від правоохоронців не лише високого рівня професійних знань та неухильного дотримання правил етичної поведінки, але й належного рівня розвитку фізичних якостей, у тому числі і витривалості, адже ефективність виконання поставлених перед ними оперативно-службових задач прямо залежить від рівня сформованості цього критерію та загальної працездатності.

На нашу думку, найважливішою фізичною якістю поліцейського під час несення служби із забезпечення публічної безпеки є витривалість. Вона відображає рівень загальної працездатності людини та виявляється (тренується) як під час занять спортом, так і у повсякденному житті. Витривалість необхідно розвивати, щоб мати здатність тривалий час переносити будь-які фізичні навантаження, якомога довше не втомлюватися. Враховуючи особливості поліцейської діяльності витривалість є вкрай важливою [1, с. 78-79].

Правоохоронцям все частіше доводиться стикатися з агресивними, добре фізично та юридично підготовленими правопорушниками. Численні випадки нападів на працівників правоохоронних органів, нерідко із застосуванням холодної та вогнепальної зброї, часто призводить до важких травм, поранень та навіть загибелі поліцейських. Зазначені обставини ставлять високі вимоги до фізичних якостей особи та рівня її фізичної, вогневої, тактико-спеціальної, медико-тактичної підготовки.

Фізична підготовка є частиною службово-прикладної професійної підготовки працівників поліції та військовослужбовці Збройних Сил України. Тому потрібно приділити особливу увагу напрямку вдосконалення професійної підготовленості правоохоронців (військовослужбовці Збройних Сил України, територіальної оборони), складником якої є спеціальна фізична підготовленість. [2, с. 70].

Основним напрямом розвитку вогневої підготовки працівників Національної поліції України є пошук засобів і методів, а також ефективних шляхів удосконалення вмінь і навичок, спрямованих на приведення якості професійної (вогневої) підготовки до сучасних вимог. Класичною основою вогневої майстерності здавна вважалися вміння застосовувати зброю. У 80 % випадків застосовувати зброю поліцейським доводиться в умовах поганої видимості, іноді в темряві, що виключає класичну прицільну стрілянину. Також правоохоронцям треба вміти стріляти і в засобах індивідуального захисту (бронежилетах), користуватися придатними захисними спорудами, змінювати певну тактику дій, використовувати прийоми ухилення від ураження. Така практика на сьогоднішній день виникає при виконанні своїх повноважень поліцейськими на всій території держави, особливо в нічний час, на блокпостах та інших місцях, в яких забезпечується охорона та захист територіальної цілісності України [3, с. 62].

У зв'язку з тим, що застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу, відбулось реформування оснащення і озброєння поліції шляхом заміни одного виду зброї на інший, більш сучасний зразок (серія пістолетів «Форт», пістолет-кулемет МР-5). Реформування матеріально-

технічного забезпечення в Національній поліції України відбувається заради забезпечення особистої безпеки та комфорту особового складу і, водночас, відповідності захисту прав і законних інтересів громадян, насамперед, головного пріоритету – життя людини, навіть, якщо він вчиняє правопорушення.

Незважаючи на існуючі недоліки пістолета-кулемета МР-5, він відповідає завданням, поставленим перед Національною поліцією. Тож одним із пріоритетів особового складу цього правоохоронного органу має стати підготовка та перепідготовка поліцейських з набуття навичок бездоганного володіння ним, зокрема, безпеки при поводженні та влучної стрільби з нього на рівні світового досвіду. [4, с. 188-189]

Особлива роль при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях відводиться дільничним офіцерам поліції (ДОП), які в силу покладених на них завдань, по суті є універсальними поліцейськими, які взаємодіють з населенням на території поліцейських дільниць, оперативно реагують на безпрецедентні безпекові, правові, в тому числі й гуманітарні виклики в умовах воєнного стану.

Для ефективного виконання покладених завдань ДОП в умовах воєнного стану, важливим є ефективна комунікація з громадськістю, залучення населення до профілактичних заходів, отримання інформації, яка представляє оперативний інтерес. Слід зазначити, що із запровадженням воєнного стану, прояву значної агресії РФ проти України спостерігається висока мотивація та активність населення, об'єднання громадян у протистоянні з ворогом. Посилився волонтерський рух, в тому числі спостерігається тенденція та мотивація громадян у співпраці з поліцією. [5, с. 77]

Виконання поліцією службових завдань припускає потрапляння правоохоронця в умови різного ступеню ризику на місці події, застосування сили, спецзасобів, а також вогневий контакт з правопорушником під час затримання, у тому числі, зупинку ТЗ. Тобто це екстремальні ситуації, в яких поліцейський згідно з вимогами законодавства зобов'язаний надати невідкладну домедичну допомогу постраждалому або надати взаємо- чи самодопомогу у разі травмування чи поранення колеги або себе. Саме алгоритми найбільш вірогідних сценаріїв розвитку подій на місці, де є постраждалий, повинні забезпечувати правомірність і ефективність службової діяльності працівника поліції, мати на меті забезпечення заходів особистої безпеки, враховувати можливість ескалації подій та дотримання адекватної поведінки поліцейським у кризовій (екстремальній) ситуації, налагодження координації з рятувальниками під час надзвичайної події та бригадою швидкої медичної допомоги [6, с. 53].

Підсумовуючи вищенаведене, можемо дійти висновку, що знання, здобуті правоохоронцями під час навчання у ЗВО МВС України зі специфічними умовами навчання або на курсах первинної професійної підготовки працівників поліції є певним «фундаментом» подальшої служби, основою професійної підготовленості та спроможності правоохоронців до ефективного виконання поставлених завдань у відповідності до чинного законодавства, особливо в реаліях сьогодення задля удосконалення тактики та забезпечення безпеки працівників поліції при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях.

Список використаної літератури

1. Марков Р. Важливість розвитку витривалості для працівників поліції. *Організаційно-правове забезпечення функціонування підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану* : матеріали Всеукр. кругл. столу. Дніпро: ДДУВС, 2022. С. 78-80. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10375/1/23.pdf>
2. Рожченко В.М. Шляхи удосконалення рівня тактико-спеціальної, вогневої, фізичної та медико-тактичної підготовки кадрів сил безпеки і оборони України в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану* : матеріали регіон. наук.-практ. конф. Дніпро: ДДУВС, 2022. С. 69-71. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10439/1/29.pdf>
3. Плахотний А.П. Вогнева підготовка як основа службово-бойової діяльності поліцейських в сучасних умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану* : матеріали Регіон. наук.-практ. конф. Дніпро: ДДУВС, 2022. С. 62-63. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10445/1/23.pdf>.
4. Остапенко Б., Токар А. До питання удосконалення озброєння поліцейських. *Організаційно-правове забезпечення функціонування підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану* : матеріали Всеукраїнського круглого столу. Дніпро: ДДУВС, 2022. С. 187-189. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10411/1/%d0%b7%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20%d0%ba%d1%80%d1%83%d0%b3%d0%bb%d0%b8%d0%b9%20%d1%81%d1%82%d1%96%d0%bb%2006.08.22%20%281%29.pdf>.
5. Рижкова С.А. Взаємодія дільничного офіцера поліції з громадськістю в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми превентивної діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану* : матеріали Всеукр. наук.-практ.

семінару. Дніпро: ДДУВС, 2022. С. 77-78. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10323/1/17.pdf>

6. Мислива О.О. Проблематика професійної освіти офлайн під час воєнного стану. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану : матеріали Регіон. наук.-практ. конф.* Дніпро: ДДУВС, 2022. С. 53-54. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10453/1/17.pdf>.

ДІЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО РЕАГУВАННЯ НА ПРОЯВИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ

ДАЦКО Володимир Анатолійович,

курсант 2 курсу факультету №3, Львівський державний університет
внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Бондар Валерія Валеріївна, доцентка кафедри
адміністративного права та адміністративного процесу Львівського
державного університету внутрішніх справ, кандидатка юридичних наук,
доцентка

У зв'язку з війною, яка триває в Україні, проблема домашнього насильства стала надзвичайно актуальною та складною. Війна може спричинити збільшення напруження в родинях, зниження доходів та загострення умов проживання, що може призвести до зростання випадків домашнього насильства. На превеликий жаль, вже спостерігається збільшення кількості випадків насильства в родинях військовослужбовців, які повертаються з фронту з травмами та психічними проблемами. Що, в свою чергу, потребує своєчасного та ефективного реагування на такі випадки з боку Національної поліції України.

В зоні конфлікту жінки та діти стають особливо вразливою категорією, щодо насильства, включаючи сексуальне. Багато жінок, що перебувають в зоні військових дій, стикаються з насильством.

Згідно з вітчизняним законодавством, сімейне насильство означає жорстоке поводження, яке має місце в межах сімейного оточення, такого як шлюб чи спільне проживання, і не залежить від статі, віку або громадянства жертви.

Домашнє насильство можна класифікувати на чотири типи: фізичне, економічне, психологічне та сексуальне. Законодавство передбачає покарання за кожен з цих видів насильства. Відповідальність може бути адміністративною або кримінальною, залежно від конкретного випадку домашнього насильства.

- Психологічне насильство полягає у приниженні, маніпулюванні та ігноруванні думок, почуттів та бажань людини.

- Економічне насильство відбувається, коли людині забороняють використовувати свої гроші за власним розсудом або обмежують доступ до грошей.

- Сексуальне насильство включає небажані сексуальні контакти, збочені форми стосунків, примус до роботи в порноіндустрії чи секс-бізнесі, вагітність чи аборт.
- Фізичне насильство відбувається, коли насильник наносить тілесні ушкодження, обмежує свободу або не дає можливості покинути помешкання [2].

Умови, що виникають через війну, можуть призвести до стресових ситуацій, психологічного тиску та дезорієнтації в суспільстві. Це може збільшити рівень стресу та тривоги та створити сприятливе середовище для збільшення насильства в родинях. Люди можуть відчувати втрату контролю над своїм життям, надію на майбутнє, а також отримувати психологічні травми, які можуть спричинити насильство в домашній обстановці.

Діти, будучи одними з найбільш вразливих членів суспільства, можуть стати жертвами насильства в родині.

У багатьох випадках під час війни жінки та діти потрапляють у ситуацію, коли стають жертвами насильства. Їх можуть викрадати або змушувати переселятися зі своїх домівок, де раніше вони були захищені від агресії. Військові у деяких випадках можуть скористатися своєю владою та підвищеною агресивністю, щоб залякати та знущатися над цивільними, саме це й роблять військові злочинці армії РФ.

Приблизно 1,8 мільйона українських жінок постраждали від домашнього насильства до початку повномасштабного вторгнення російської федерації. Згідно з інформацією ПРО ООН, понад 80% з цих випадків насильства були здійснені чоловіками проти жінок. Крім того, кожен рік у результаті домашнього насильства в Україні втрачають життя 600 жінок [3].

Кожного року числа збільшувалися, включаючи збільшення звернень щодо домашнього насильства. За словами Катерини Павліченко, в 2021 році кількість звернень щодо домашнього насильства зросла на 56% в порівнянні з 2020 роком [5].

Під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну за перші місяці було зафіксовано менше випадків домашнього насильства, що відображається в аналізі даних. Згідно з звітом Аналітичного центру Юрфем за перше півріччя 2022 року порівняно з попереднім роком кількість звернень до Національної поліції України щодо домашнього насильства зменшилась на 27,5 % [4].

Ідея того, що дитина, яка була свідком насильства, має рівний статус з дитиною-жертвою, викладена у Конвенції Ради Європи про запобігання насильству проти жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, а також у національному законодавстві. Однак, у справах,

пов'язаних з домашнім насильством, ця концепція поки не знайшла практичного застосування.

За даними Аналітичного центру Юрфем, в 81 % справ, пов'язаних з домашнім насильством, діти не були зазначені як свідки або потерпілі, оскільки в рішенні суду не було жодної згадки про них. Тільки в 5 % справ діти були визнані потерпілими від домашнього насильства. У 9 % випадків не вдалося знайти інформацію про дітей, оскільки деякі справи ще перебувають на доопрацюванні, а у деяких рішеннях не зазначена конкретна роль осіб.

З цього можна зрозуміти, що суди, не дотримуючись закріпленої в законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» концепції «дитина-свідок = дитина-постраждала», не використовують її на практиці під час розгляду протоколів про домашнє насильство. При цьому у багатьох аналізованих справах виявлено, що, незважаючи на те, що домашнє насильство сталося щодо одного з подружжя, в протоколі дуже рідко зазначається інформація про те, чи була присутня дитина, зокрема у випадку, якщо вона була свідком насильства[4].

Як вбачається, введений в Україні воєнний стан певною мірою вплинув на розгляд справ у встановлені законом строки, що мало наслідком в окремих випадках закриття провадження через закінчення строків притягнення до адміністративної відповідальності. Водночас загальна кількість справ, в яких суди розглянули справу і призначили покарання за адміністративне правопорушення, передбачене ст. 173-2 КУпАП, становить 65 %, ще 11 % справ скеровані судом на доопрацювання.

Одним із каталізаторів збільшення випадків домашнього насильства є переміщення людей у більш безпечні регіони, або за кордон, що призводить до обмеження простору спілкування, потрапляння в іншомовне середовище, втрати професійних та особистісних зв'язків.

Тому на Національну поліцію, як ніколи, в цей час покладається велика відповідальність. Поліцейські повинні під час проведення заходів щодо попередження та припинення проявів домашнього насильства вільно орієнтуватися не тільки у правових нормах, а й у спілкуванні з населенням, враховуючи віковий ценз, тим самим здійснюючи реалізацію принципів, заснованих на визнанні загальнолюдських цінностей, поваги до прав і свобод людини, визнання їх пріоритету у взаємовідносинах із державою. Саме тому необхідно виховати фахівця, у якого будуть всі необхідні знання та компетенції, що дадуть йому змогу ефективно виконувати покладені на нього професійні завдання. Щоб особи, які звертаються за допомогою відчували себе під захистом. В свою чергу отримати всі необхідні вміння і навички

поліцейські повинні, ще під час проходження навчання в закладах освіти із специфічними умовами навчання [6].

Список використаної літератури

1. Конвенція Ради Європи «Про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11.
2. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>
3. З телеграм каналу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лубінець Д. В. URL: https://t.me/dmytro_lubinetzs/1244
4. Звіт «Домашнє насильство в Україні: реагування в умовах війни (І півріччя 2022 року)». Статистика: Аналітичний центр Юрфем. URL: <http://surl.li/dlspb>
5. Катерина Павліченко: у 2021 році до поліції про домашнє насильство заявили на 56 % більше громадян. URL: <http://surl.li/fsswu>.
6. Бондар В.В. Адміністративні аспекти підготовки курсантів і студентів для підрозділів поліції превентивної діяльності. *Юридичний бюлетень: ОДУВС*. 2018. Вип. 7. Ч. 1. С. 286-290.

МУЛЬТИМЕДІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВА УДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ДЕНИСЮК Яна Олександрівна,

курсант 301 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський
державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Якуба Світлана Володимирівна, викладач
кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Актуальність теми. Після введення воєнного стану та початку повномасштабної війни роль Національної поліції України (далі – НПУ) у забезпеченні правопорядку та законності стоїть як ніколи гостро. Тому поряд із іншими фаховими компетентностями поліцейських виникає потреба й в удосконаленні вмінь стрільби працівників поліції, а також навичок поведінки ними зі зброєю, грамотного застосування та використання її в умовах екстремальних та небезпечних ситуацій.

Згідно з п. 1 ст. 46 ЗУ «Про Національну поліцію» застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу [1].

Представники НПУ та інших правоохоронних органів, що забезпечують безпеку та оборону території країни, здійснюють зокрема стабілізаційні заходи на деокупованих територіях під час воєнного стану. Тому правоохоронці мають бути готові у разі необхідності застосувати і використовувати вогнепальну зброю. За умови ефективного застосування вогнепальна зброя дозволяє поліцейському успішно діяти під час затримання правопорушника, відбиття нападу, у разі захисту життя і здоров'я громадян та забезпечення власної безпеки. Водночас розглядуваний захід примусу може наражати правопорушника, оточення й самого поліцейського на смерть або тяжкі тілесні ушкодження, у тому числі за умов необережного чи непрофесійного поведінки зі зброєю, що підтверджує потребу у вдосконаленні навичок та вмінь поліцейських.

Тому, на разі, наймовірніше актуальним у сфері вогневої підготовки поліцейських є застосування мультимедійних систем. Адже, їхнє використання може дозволити найбільш реалістично відтворити умови несення служби з урахуванням специфіки воєнного стану та при цьому не наражати на небезпеку життя та здоров'я власне поліцейських. Ось чому питання застосування мультимедійних систем у вогневій підготовці поліцейських є доволі затребуваним в наш час [2].

Мультимедійні методи навчання – важлива складова педагогічної інноватики. Раціональне і науково обґрунтоване включення мультимедійних методів у методичний супровід занять з вогневої підготовки сприяє суттєвому підвищенню ефективності формування в майбутніх офіцерів застосовувати вогнепальну зброю, зміцненню їх психологічної і стресової стійкості [3, с. 70-74].

Використання такого підходу є неймовірно ефективним під час початкової підготовки та отримання базових знань щодо поводження зі зброєю. Тому з початку введення воєнного стану на території України така концепція підготовки активно застосовується у ЗВО МВС України. Позитивний аспект використання таких систем у навчанні дозволить здійснити моделювання багатьох видів ситуацій власне на практичних заняттях, а не безпосередньо під час виконання службових обов'язків. Структура проведення практичних занять є неймовірно корисною, адже після моделювання певних ситуацій, у тому числі із застосування вогнепальної зброї, у здобувачів вищої освіти виробляється певний алгоритм щодо дій в тій чи іншій ситуації. Також, не менш важливим аспектом застосування мультимедійних систем є обов'язкове обговорення можливих помилок після відпрацювання певної ситуації, що дає можливість зрозуміти, як діяти для отримання позитивного результату у складних ситуаціях [4, с. 110-111].

Отже, ми можемо зробити висновок, що дослідження теми допомогло нам зрозуміти, що удосконалення навичок стрільби, а також поводження зі зброєю, її застосування та використання, є надзвичайно важливим, особливо в умовах воєнного стану.

Критичний аналіз застосування мультимедійних засобів у вогневій підготовці поліцейських дало поштовх для подальшого розвитку і впровадження мультимедійних технологій у цьому напрямі, що стимулює викладачів та інструкторів з особистої безпеки до вдосконалення педагогічних навичок використання новітнього обладнання та програмного забезпечення в освітньому процесі ЗВО МВС України, створює основу для підвищення рівня проведення навчань і тренувань із вогневої підготовки, дозволяє забезпечити більш ефективне засвоєння тактико-технічних елементів вогневого зіткнення, сформувати навички швидкісного визначення цілі, оцінки правомірності застосування зброї та ведення вогню у стресовій ситуації.

Підсумовуючи викладене, можемо зробити наступні узагальнення: використання мультимедійних стрілецьких тренажерів під час підготовки поліцейських як доповнення до традиційних методів вогневої підготовки, впливає на досягнення високого рівня сформованості здібностей до

застосування вогнепальної зброї і готовності до її використання в екстремальних, бойових умовах поліцейськими.

Список використаної літератури

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII (із змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.
2. Швець М.Я. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності : монографія / за ред. В.В. Дурдинця та ін. К.: Навчальна книга, 2005. 639 с.
3. Чернишенко О.Є. Використання мультимедіа-технологій в процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України. *Педагогіка та психологія*. 2012. Вип. 42. С. 70-74.
4. Саницький В.А., Карацюба А.М., Святобог В.В. та ін. Система інформаційного забезпечення ОВС України : навчально-практичний посібник / За ред. Л.В. Бородича. К.: РВВ МВС України. 144 с.

ВИРІШЕННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗВО МВС УКРАЇНИ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОТИДІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ВИКЛИКАМ СУЧАСНОСТІ

ДЕРВАЛЬ Вероніка Русланівна,

курсант 203 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський
державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Вайда Тарас Степанович, доцент кафедри
спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету
ОДУВС, канд. пед. наук, доцент

Актуальність проблеми. Сьогодні дуже важливо сформувати максимально правильний підхід до підготовки працівників Національної поліції України (далі – НПУ), визначити пріоритетні напрями навчання з врахуванням викликів, котрі поставлені введенням правового режиму воєнного стану. Таким чином, доцільно конкретизувати особисті фахові якості правоохоронців, які необхідно розвинути курсанту ЗВО МВС України для успішного виконання завдань, покладених на працівників поліції органів та підрозділів НПУ для успішного виконання оперативних завдань з забезпечення публічної безпеки.

Діяльність працівника Національної поліції вимагає від нього високої професійної майстерності, яка відповідає вимогам Присяги, належних морально-етичних якостей та суворого дотримання правових норм при припиненні правопорушень/злочинів, які не суперечать принципам правової держави.

Професійна майстерність поліцейського – результат набутих знань та умінь, які працівник поліції отримав під час первинного професійного навчання, значного та змістовного досвіду практичної роботи, а також належного фізичного та психологічного стану правоохоронця на момент виконання оперативного завдання.

Надалі професійна майстерність працівника поліції вдосконалюється в результаті професійного навчання, у процесі занять безперервної службової підготовки. Повсякденна службова діяльність висуває високі вимоги до нервової системи працівника поліції, зараз більшість з яких перебувають у пригніченому стані. Це результат затяжної всебічної кризи у країні, породженої воєнним станом. Невизначеність у завтрашньому дні, посттравматичні стани правоохоронців, які брали участь в АТО та інші супутні негативні фактори знижують їх морально-психологічний стан [1].

Ефективне володіння бойовою зброєю вимагає від поліцейського високої та точної координації дій. Тому роль і стан функціонування центральної нервової системи (далі – ЦНС) у цьому виді професійної діяльності надзвичайно зростає, а психологічна сторона готовності працівника поліції є основою побудови всіх навчально-тренувальних занять з вогневої підготовки [2].

Ефективна підготовка працівників поліції особливо важлива при поводженні зі зброєю під час виконання поставлених перед ними завданнями, впевнені та чіткі дії під час виконання яких не повинні викликати сумніви щодо їх законності та правильності. Щоб вийти на якісний новий рівень роботи, необхідно постійне підвищення професійної підготовки правоохоронців та її складової частини – вогневої підготовки. Для працівників поліції її ефективність є особливо важливою для забезпечення публічної безпеки громадян.

Гарантом життя та здоров'я поліцейського при вогневому контакті зі злочинцем є швидкість та вміння у поводженні зі зброєю. З цього випливає, що особливостями, які необхідно враховувати під час підготовки працівників поліції, є:

- стрільба на випередження, без ретельного прицілювання за обмежений час;
- стрільба на коротких та надкоротких дистанціях (7-15 м);
- стрільба під час руху, зі зміною позицій та через укриття;
- стрільба на тлі фізичних і психологічних факторів, що збивають (розсіюють) концентрацію і відволікають увагу;
- стрільба в умовах обмеженої видимості та ін.

Проводячи аналіз основних навчально-методичних матеріалів та нормативних актів, які регулюють вогневу підготовку патрульних поліцейських, можна відзначити той факт, що умови та характер навчання стрільбі працівників поліції та стрільців спортсменів істотно відрізняються [3, 4]. На нашу думку, є необхідність «запозичити» початкові ази поведінки зі зброєю з рекомендацій щодо підготовки спортивної стрільби. А це безпосередньо питання, що стосуються:

- культури поведінки зі зброєю;
- формування хвату, утримання зброї;
- прицілювання та робота зі спуском;
- вибір стійки для стрільби;
- вибір точки прицілювання та ін.

Істотним недоліком у вогневій підготовці працівників поліції є такий важливіший фактор, як недостатня робота з навчальною зброєю («холоста

стрільба») або її повне ігнорування. Хоча у спортсмена-стрільця це є основним видом тренування, на неї йде приблизно 70-80 % часу. А на практичну стрільбу витрачається решта часу заняття – це контроль напрацьованих під час холостого тренування вмінь [4].

При проведенні занять з курсантами необхідно створювати такі психолого-педагогічні умови, за яких у них формуються надійні навички вмілого поводження зі зброєю, своєчасного виявлення небезпеки та розвитку миттєвої реакції на неї, виробляється постійна готовність відповідати на будь-яку несподіванку, тобто швидко реагувати на подразник і при цьому приймати правильні рішення.

Необхідно відзначити, що одним із найсильніших гальмівних факторів у психологічній підготовці є почуття страху перед пострілом. Тому на початковому етапі навчання необхідно допомогти курсанту спочатку подолати це почуття, а потім привчати його переносити додаткові подразники.

Отже, враховуючи виклики сучасності, перш за все несення служби поліцейськими в умовах запровадженого правового режиму воєнного стану в Україні, для здійснення ефективної боротьби з військовими злочинами, підтримання публічної безпеки на належному рівні та ін. необхідно оперативно науково-педагогічному складу ЗВО МВС України вирішувати актуальні проблеми вогневої підготовка поліцейських.

Список використаної літератури

1. Навчально-тематичний план первинної професійної підготовки (спеціалізації) працівників підрозділів патрульної служби : лист МВС України від 10.09.2015 №33787/Зг. – Служб. док.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VII (із змінами станом на 31.03.2023 року). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>. (дата доступу: 10.04.2023).
3. Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та Норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб : Наказ МВС України від 26.04.2019 № 334.
4. Гусак А., Гусак Т. Нормативне забезпечення занять з вогневої підготовки // *Тенденции науки и практики на сегодняшний день*. Материалы XXIX международной научно-практической конференции. Стокгольм, Швеция. 2022. Стр. 11-14. URL: <https://isg-konf.com/trends-in-science-and-practice-of-today-3/>.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ЗВО МВС УКРАЇНИ

ДЯЧЕНКО Анастасія Андріївна,

курсант 301 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський
державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Вайда Тарас Степанович, доцент кафедри
спеціальної фізичної та вогневої підготовки ХФ ОДУВС, канд. пед. наук,
доцент

Актуальність проблеми забезпечення безпеки дорожнього руху обумовлюється інтенсивним зростанням кількості джерел підвищеної небезпеки, зокрема, транспортних засобів, підвищенням вимог до осіб, які керують ними. Небачені потужності сучасних транспортних засобів, їх швидкості та рушійна потенція техніки, що зараз використовується на вулично-дорожній мережі, супроводжуються також й інтенсифікацією психічної діяльності людини. Усе це при обмежених психофізичних можливостях людини обумовлює зростання ймовірності вчинення автотранспортних правопорушень. [1, с. 7].

Професійна підготовка поліцейських, їх якісне навчання є однією з найважливіших проблем і одним з пріоритетних напрямів діяльності поліції на сьогодні. Зміни, які вже сталися і продовжують відбуватися практично в усіх сферах життя суспільства, вимагають нових професійних знань, умінь та навичок правоохоронців. Зокрема, службова діяльність працівників патрульної поліції відбувається в екстремальних умовах, за наявності низки несприятливих чинників.

Дії поліцейських, що пов'язані з переслідуванням і затриманням правопорушників, вимагають високої фізичної підготовленості та сформованості спеціальних рухових умінь і навичок правоохоронців. Для налагодження комунікації з різноманітними категоріями громадян, особами, які перебувають під дією алкоголю і наркотичних речовин, психічно хворими в поліцейських мають бути розвинені нервово-психічна стійкість (НПС), комунікативні й волеві риси. На належному рівні слід сформулювати різні види уваги (розподілення, концентрація, стійкість), зорову пам'ять, оперативність мислення для виконання дій, що пов'язані з патрулюванням території обслуговування для забезпечення належної охорони громадського порядку та безпеки, контролю за дотриманням Правил дорожнього руху (далі – ПДР) [2, с. 6].

Безпека дорожнього руху є однією з найактуальніших соціально-економічних проблем сучасності. Важливою складовою у сфері безпеки дорожнього руху є державна політика України, яка виражається в діяльності органів державної влади. Таким чином, в Україні контроль за безпекою дорожнього руху здійснюють багато органів, серед яких: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, обласні, міські та районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування тощо. Але провідним органом щодо забезпечення безпеки дорожнього руху є Національна поліція, а головну роль в цьому напрямку виконує патрульна поліція. Вона реалізує свої функції цілодобово та безперервно, що в свою чергу забезпечує повну безпеку на дорозі [3, с. 20].

Однією з найактуальніших проблем сьогодення в Україні є проблема професійної підготовки працівників Національної поліції України щодо забезпечення безпеки дорожнього руху. Також серед основних питань, що потребують вирішення, можна визначити наступні: недосконалість правового механізму та нормативно-правового регулювання у сфері безпеки дорожнього руху; недостатня превентивна поліцейська діяльність у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху; невизначеність основних напрямів та стандартів безпеки дорожнього руху; відсутність системи державного нагляду за транспортними засобами та їх відповідністю технічним вимогам сучасних стандартів безпеки.

Новий вектор реформування системи професійної освіти працівників поліції визначено в наказі МВС України від 25 листопада 2016 р. № 1252, у якому затверджено концепцію реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України та передбачено створення науково обґрунтованої методологічної основи інноваційного розвитку системи освіти в МВС, визначення підходів до оптимізації мережі закладів вищої освіти МВС, удосконалення освітнього процесу, забезпечення тісного взаємозв'язку науки і практики, максимальне сприяння виконанню завдань модернізації підготовки кваліфікованого персоналу, який матиме поглиблені теоретичні знання і практичні навички та буде спроможний на високому професійному рівні захищати територіальну цілісність країни, її кордони, права свободи й інтереси громадян, протидіяти злочинності, забезпечувати публічну безпеку та порядок у державі.

Одним із напрямів підготовки працівників поліції у ЗВО МВС є вивчення дисципліни «Безпека дорожнього руху», котра забезпечує знання чинного законодавства у сфері дорожнього руху (ПДР, Закон України «Про дорожній рух», Закон України «Про Національну поліцію»), уточнення загальних обов'язків учасників дорожнього руху, їх прав і відповідальності за порушення

ПДР, роз'яснення соціального значення норм Правил дорожнього руху – єдиного в Україні нормативного акта, що регламентує порядок руху як на дорогах, так і усіх інших місцях, де можливий рух транспорту чи інших учасників дорожнього руху, засвоєння основних понять і термінів, які застосовуються у ПДР.[4, с. 62].

Важливим кроком у підвищенні рівня безпеки дорожнього руху є запровадження системи фіксації адміністративних правопорушень в автоматичному режимі. Так, на початок 2022 року в складі цієї системи функціонувало 270 технічних засобів (приладів контролю), що здійснюють фото- та відеофіксацію подій з ознаками адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, які з початком війни було відключено. У подальшому, у травні 2022 року, відновлено роботу системи, до якої наразі підключено 128 приладів контролю. За результатами їх роботи цього року винесено понад 2 млн постанов. Завдяки вжитим органами та підрозділами поліції організаційним та практичним заходам безпекова ситуація в державі утримується стабільною [5, с. 9].

Висновок. Отже, питання вдосконалення професійної підготовки фахівців підрозділів Національної поліції України активно досліджували науковці та практики. Вагомі теоретичні та практичні напрацювання є підґрунтям для окреслення різноманітних шляхів розв'язання означеної проблеми в різних її аспектах. Однак, з огляду на реформаційні зміни, питання формування професійної готовності працівників патрульної поліції лишається актуальним.

Із цією метою постає необхідність розроблення моделі професійної підготовки працівників патрульної поліції, спрямованої на формування професійної готовності до ефективного здійснення службової діяльності. Фахова підготовленість працівників поліції є вирішальним чинником якості правоохоронної діяльності, забезпечення законності при охороні правопорядку, протидії злочинності, захисту суверенітету та територіальної цілісності України.

Список використаної літератури

1. Забезпечення Національною поліцією безпеки дорожнього руху: правові та організаційні аспекти : метод. рек. / В.І. Варивода, Д.А. Євдокимов, В.Г. Сюравич, О.М. Жук; І.І. Риндюк. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2019. 110 с.

2. Бондаренко В.В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції: зміст і перспективні напрями: монографія. Київ: ФОП Кандиба Т.П., 2018. 524 с. URL:

<http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/8055/1/%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF%20%D0>

[%91%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf.](#)

3. Бичков М.В., Філіпенко А.С. Роль патрульної поліції в забезпеченні безпеки дорожнього руху. *Безпека на дорозі*: матеріали III Молодіжної науково-практичної конференції (в авторській редакції) (м. Кривий Ріг, 21 травня 2021 року). Кривий Ріг, 2021. 230 с. URL: <http://29yjmo6.257.cz/bitstream/123456789/13212/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%86%D0%86%D0%86%20%D0%9C%D0%9D%D0%9F%D0%9A%20%D0%B7%20%D0%91%D0%94%D0%A0%2021.05.2021.pdf>.

4. Кузяк Д.В. Основні проблеми професійної підготовки майбутніх правоохоронців у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху у ЗВО МВС України. *Удосконалення професійної підготовки поліцейських щодо здійснення ефективної службово-бойової діяльності : матеріали круглого столу, м. Херсон, 28 квітня 2022 р. / за заг. ред. Вайди Т.С., канд. пед. наук, доц. Одеса: ОДУВС, 2022. 100 с. С. 59-63.* URL: http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/2291/1/%D0%97%D0%B1%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_28.04.2022_1.pdf.

5. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2022 році. Київ, 2023. 14 с. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2022/Zvit_polic_2022.pdf.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ЕФЕКТИВНОГО НЕСЕННЯ СЛУЖБИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕНОГО ВОЄННОГО СТАНУ І В ПОВОЄННИЙ ЧАС

ЖДАНОВА Олександра Олексіївна,

курсант 301 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, завідувач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки ХФ ОДУВС, канд. юрид. наук

Актуальність проблеми. Психологічна підготовка – це процес підготовки людини до досягнення певної мети або виконання завдання, що вимагає високого рівня психологічної стійкості та концентрації. Цей процес включає в себе розробку стратегій збереження емоційного стану, збільшення самоконтролю та зосередженості у складних і стресових ситуаціях.

Психологічна підготовка може бути застосована в різних сферах життя, таких як спорт, бізнес, медицина та військова справа. Вона може включати в себе тренування управління емоціями, зосередженості та розуміння особистих можливостей чи обмежень.

Психологічна підготовка може проводитись як індивідуально, так і у групах. Її ефективність залежить від кваліфікації психолога, який проводить цю підготовку, а також від ступеня мотивації та відповідальності людини, яка проходить таку підготовку. У загальному підході психологічна підготовка допомагає людині розвивати психологічну стійкість, збільшувати самоповагу та впевненість у своїх можливостях, а також досягати успіху в складних і стресових ситуаціях.

Також психологічна підготовка та сучасні педагогічні засоби навчання є дуже важливими для підготовки поліцейських до ефективної роботи в екстремальних умовах. Психологічна підготовка допомагає розвивати в поліцейських такі якості, як емоційний контроль, прийняття конструктивних рішень в стресових ситуаціях та навички спілкування з людьми в кризових ситуаціях.

Психологічна підготовка також є важливою складовою професійної підготовки поліцейських. Вона включає в себе тренування емоційної стійкості, комунікативних навичок, управління стресом та психологічного здоров'я.

Для досягнення цих цілей використовуються різноманітні методи, такі як тренування засобами медитації та релаксації, практики з управління емоціями та тренування комунікативних навичок.

Крім того, використання сучасних педагогічних засобів навчання також допомагає поліцейським забезпечити ефективну психологічну підготовку. Наприклад, використання відеоматеріалів та інтерактивних тренажерів може допомогти поліцейським усвідомити та аналізувати свої дії чи реакції в різних ситуаціях.

Усі ці педагогічні засоби навчання допомагають поліцейським підготуватися до різних викликів та складних ситуацій, забезпечити безпеку в умовах реального життя та виконувати свої професійні обов'язки на високому рівні.

До інших методів психологічної підготовки поліцейських можна віднести тренінги з управління стресом та тривогою, психологічне консультування, тренування з розвитку емпатії та культури спілкування.

Важливою складовою психологічної підготовки є також формування в поліцейських моральних та етичних цінностей, розвиток етичної свідомості та вміння приймати етичні рішення у складних ситуаціях.

Додатково до психологічної підготовки сучасні педагогічні засоби навчання можуть бути використані для підвищення рівня підготовки поліцейських у питаннях забезпечення публічної безпеки та охорони громадського порядку. Наприклад, це можуть бути спеціалізовані курси з навчання стратегії управління в екстремальних умовах, навчання тактичним методам реагування на терористичні акти та інші випадкові надзвичайні ситуації, використання симуляторів та засобів віртуальної реальності для моделювання ситуацій, які можуть виникнути в екстремальних умовах.

Одним із найважливіших складових педагогічних засобів є використання сучасних технологій для навчання, таких як онлайн-курси, вебінари та інтерактивні підручники, що дозволяє поліцейським отримати знання та вміння в будь-який час та в будь-якому місці.

Крім того, психологічна підготовка поліцейських передбачає також роботу з питань професійної етики та деонтології. Поліцейські повинні знати свої обов'язки та права, дотримуватися принципів професійної поведінки та етики. Тому проводяться спеціальні тренінги з цих питань, а також розглядаються конкретні ситуації з життя поліцейських, де можуть виникати етичні проблеми.

Отже, психологічна підготовка поліцейських є важливим елементом їх професійної підготовки та забезпечення безпеки в суспільстві. Сучасні педагогічні засоби та методи допомагають забезпечити ефективну

психологічну підготовку, що передбачає не тільки теоретичне навчання, а й практичне тренування та розвиток особистісних якостей, необхідних для роботи поліцейського.

У результаті правильної психологічної підготовки поліцейські стають більш ефективними в роботі з громадою, забезпечують безпеку в умовах складних ситуацій та мають більш високу професійну компетентність.

Загалом сучасні педагогічні засоби навчання поліцейських включають в себе використання інтерактивних методів, комп'ютерних технологій та тренажерів, що дозволяють створити більш реалістичні умови для тренування та підготовки.

Одним з таких засобів є використання сучасних педагогічних засобів навчання, такі як віртуальні тренажери та симулятори, дозволяють поліцейським отримати реалістичний досвід, що може бути важливим для роботи в екстремальних умовах. Віртуальні симулятори дозволяють поліцейським навчитися приймати рішення в умовах відсутності інформації і швидко реагувати на надзвичайні ситуації. Також можуть використовуватися інтерактивні тренажери, які дозволяють поліцейським навчитися комунікувати з людьми в кризових ситуаціях та приймати рішення в умовах високої напруженості.

Важливою складовою психологічної підготовки є також використання психологічних тестів та анкетування, що дозволяє зрозуміти особистісні особливості кожного поліцейського та забезпечити індивідуальний підхід до психологічної підготовки.

Усі ці методи допомагають забезпечити повноцінну психологічну підготовку поліцейських, що є важливим елементом забезпечення безпеки та порядку в суспільстві.

У поствоєнний період підготовка поліцейських повинна бути спрямована на відновлення громадського порядку та забезпечення безпеки населення. Це вимагає від поліцейських належних знань та навичок, які дозволять їм працювати ефективно в умовах відновлення життя в зруйнованих районах та забезпечити безпеку населення.

У випадку військового стану підготовка поліцейських має бути спрямована на забезпечення безпеки населення в умовах війни. Для цього необхідно забезпечити поліцейським необхідні знання та навички, які дозволять їм ефективно працювати в умовах війни та забезпечувати безпеку населення.

Отже, психологічна підготовка та сучасні педагогічні засоби навчання є дуже важливими для підготовки поліцейських до ефективної роботи в екстремальних умовах. Вони допомагають розвивати в поліцейських

необхідні якості та навички, що є важливими для забезпечення безпеки населення.

Так, вивчення теоретичних аспектів психології та практичного навчання може допомогти поліцейським зрозуміти психологію людей, які потрапляють у поліцейський вплив. Це може бути корисно для розуміння мотивації злочинців

Список використаної літератури

1. Остапович В. П., Кирієнко Л.А., Котляр Ю.В., Барко В.В. Особливості надання психологічної допомоги учасникам АТО : посібник / за ред. В.О. Криволапчука. Київ : ДНДІ МВС України, 2017. 163 с.

2. Остафійчук Т.В. Психолого-педагогічна підготовка працівників міліції до дій в екстремальних ситуаціях // *Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки в діяльності вищих навчальних закладів МВС України* : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 16 квіт. 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2015. С. 46-48.

3. Ярещенко О.А., Горпинич Г.Ф. Особливості психологічної підготовки працівників особистої охорони до дій в умовах виникнення екстремальних ситуацій з охоронюваною особою // *Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки вищих навчальних закладів МВС України* : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 14 берез. 2014 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2014. С. 213-215.

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

КРАВЦОВА Софія Олегівна,

курсант 201 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, завідувач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету ОДУВС, канд. юрид. наук

Актуальність проблеми. Військово-політична ситуація, яка склалася внаслідок злочинної російської агресії у формі так званої «спеціальної військової операції» занепокоїла та привернула пильну увагу політиків та пересічних громадян не лише в європейських країн, але і у всьому світі. Вже 2 березня 2022 року було скликано засідання ООН, на якому було прийнято Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Агресія проти України» (далі – Резолюція). Членами Генеральної Асамблеї ООН відповідно до п. PP6-PP12, висловлюючи серйозну стурбованість повідомленнями про напади на цивільні об'єкти, такі як житлові будинки, школи та лікарні, а також про жертви серед цивільного населення, включаючи жінок, літніх людей, людей з обмеженими можливостями та дітей та відповідно до п. PP13, визнаючи, що військові дії російської федерації на суверенній території України мають такий масштаб, якого міжнародне співтовариство не бачило в Європі протягом десятиліть, і що необхідні термінові дії для порятунку цього покоління від лиха війни,

Резолюцією було висунуто вимогу до російської федерації негайно, повністю та безумовно вивести всі свої Збройні Сили з території України в межах її міжнародно визнаних кордонів [1].

У цей складний період російсько-української війни важливі завдання покладаються на правоохоронні органи, серед яких особливе місце займає Національна поліція. Повноваження поліції в умовах військового стану підтверджуються частиною 3 статті 18 Закону України від 21 червня 2018 року за № 2469-19 «Про національну безпеку», в якій стверджується, що її діяльність з метою «...формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки», повинна бути спрямована на «...цивільний захист, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій...», сприяти органам з надзвичайних ситуацій у «рятувальній справі, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб...» [2].

З початку повномасштабного вторгнення РФ українські правоохоронці зареєстрували 51 899 злочинів. З них: 34 415 – щодо порушення законів та звичаїв війни, 73 – щодо планування, підготовки або розв’язання та ведення агресивної війни, 31 – щодо пропаганди війни, 1225 – інші». Також зареєстровано 16 155 злочинів проти національної безпеки, з них: 11 182 – щодо посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, 1725 – щодо державної зради, 2452 – щодо колабораційної діяльності, 189 – щодо пособництва державі-агресору, 64 – щодо диверсії, 543 – інші [3]. Більшість цих злочинів було виявлено після деокупації території.

Діяльність поліцейських на деокупованих територіях є важливою, адже від них залежить нормальне життя, спокій та публічна безпека місцевих мешканців. Їх робота полягає в збиранні інформації та доказів про злочини, свідками яких могли стати жителі на звільнених від російської окупації територій – про факти смерті або поранення людей, обстріли чи розкрадання майна, позбавлення волі або вчинення насильницьких дій чи катувань, пограбування, незаконне заволодіння транспортними засобами тощо; інформацію про осіб, поведінка яких викликає підозру та які діють в інтересах противника, колаборантів, вербувальників, корегувальників, спостерігачів та про інші злочини або події [4, с. 13-17].

Але не менш важливою є й безпека самих працівників поліції на цих територіях. Розмінування звільнених від окупантів територій є пріоритетом у відновленні життя на деокупованих населених пунктах. Зрозуміло, що такі заходи є дуже небезпечними. Не дивлячись на те, що на територіях працюють піротехніки ДСНС та поліцейські вибухотехнічної служби НПУ, сапери ЗСУ, все ж рівень небезпеки для місцевого населення та працівників поліції залишається високим. Адже навіть за відсутності ознак замінування немає гарантії щодо відсутності мін (снарядів, військової техніки тощо), що в цілому ускладнює роботу та підвищує ризик для життя пересічних громадян.

Не можна також забувати, що на деокупованих територіях під час окупації військами країни-агресора перебувала значна кількість росіян. І ніхто не впевнений в тому, чи всі вони змогли успішно залишити регіон. Ті особи, що залишились на території України, також становлять небезпеку для життя і здоров’я місцевих жителів, оскільки вони, можливо, озброєні та в перебувають в стані паніки.

Всі ці вищезазначені аспекти і не тільки, становлять суттєву небезпеку для цивільного населення та найбільше – для працівників поліції, адже вони, ризикуючи своїм життям, створюють безпечні умови для життєдіяльності мешканців, що зараз знаходяться на деокупованій території, дають можливість

та створюють гарантії безпеки для людей, які тимчасово виїхали, але мають бажання повернутись.

Список використаної літератури

1. Агресія проти України: резолюцію Генеральної Асамблеї ООН від 2 березня 2022 року. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3418304-agresia-proti-ukraini-rezolucia-genasamblei-oon.html> (дата звернення 12.04.2023).
2. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII (із змінами станом на 31.03.2023 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 12.04.2023).
3. Злочини вчинені в період повномасштабного вторгнення рф. URL: https://t.me/pgov_gov_ua/6093 (дата звернення 12.04.2023).
4. Вайда Т.С. Колабораційна діяльність в умовах війни: поняття та кримінальна відповідальність за протиправні дії/діяльність. *Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 21 липня 2022 року. Одеса: ОДУВС, 2022. (116 с.). – С. 13-17.

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

ЛЯХ Вікторія Григорівна,

курсант 201 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський
державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Якуба Світлана Володимирівна, викладач
кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Актуальність проблеми. 24 лютого 2022 року – введення воєнного стану та початок повномасштабної війни на території України. Ці події заставили замислитись, зокрема, й над таким важливим питанням як вогнева підготовка працівників поліції, при цьому як чоловічої, так і жіночої статі.

Відповідно до п. 1 ст. 46 ЗУ «Про Національну поліцію» застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу [1]. Тому працівники таких органів, які забезпечують безпеку та оборону країни у період воєнного стану, а саме Національної поліції України, Збройних Сил України, Національної гвардії України, підрозділів Територіальної оборони та ін., повинні бути готові у разі необхідності застосувати і використати зброю в будь-який момент. Одночасно виникає ще одне проблемне питання: чи кожна така особа знає як поводитися зі зброєю в екстремальних ситуаціях та який порядок її застосування/використання.

Вважаємо, що найголовніше при поводженні зі зброєю є дотримання поліцейським особистої безпеки, а також врахування забезпечення безпеки оточуючих осіб при її (зброї – *уточнено нами*) застосуванні, що не менш важливо. *По-перше*, дотримання поліцейським особистої безпеки полягає у тому, щоб під час виконання службових обов'язків, а саме при забезпеченні публічної безпеки та несення служби з охорони громадського порядку, а також при виконанні інших поставлених керівництвом органу/підрозділу поліції завдань правоохоронець з необережності не заподіяв собі та оточуючим шкоду. Прикладом може бути ситуація, коли без потреби вимикати запобіжник, досилати патрон до патронника, коли в застосуванні чи використанні зброї немає необхідності. Тоді недбале або необережне поводження зі зброєю, особливо якщо патрон знаходиться в патроннику, може призвести до випадкового пострілу [2]. Зрозуміло, що у результаті цього особа може заподіяти шкоду собі та оточуючим.

Також це може бути наслідками ситуації, у яких службова особа не дотримувалась навичок поводження зі зброєю чи не знає правових положень щодо застосування вогнепальної зброї. На нашу думку, це пов'язано перш за все з недостатньою кількістю годин на вогневу підготовку у закладах вищої освіти МВС України або з не якісним проведенням додаткових навчань з практичної стрільби під час несення служби вже у територіальних органах/підрозділах поліції.

По-друге, у сьогочасній ситуації вкрай важливо правоохоронцям суворо дотримуватися вимог статті 46 ЗУ «Про Національну поліцію». Тому використання та застосування вогнепальної зброї повинні бути спричинені певними діями особи-правопорушника, що передбачені у п. 4 та 6 цієї статті. Випадки, у яких поліцейський уповноважений відкривати вогонь у виняткових ситуаціях або без попередження чітко вказані в цьому нормативному акті.

По-третє, правоохоронцям важливо мати сформовані ґрунтовні практичні вміння відкривати та вести вогонь зі зброї. Під час багатьох років служби поліцейському зустрічаються та доводиться використовувати різні види зброї – це може бути ПМ (Форт-12 і його модифікації), АК-74, АКС-74, РПК або інша вогнепальна зброя. Тому поліцейський або військовослужбовець НГУ, підрозділу Тероборони тощо повинен мати практичні знання і вміти використовувати таку зброю. Для цього потрібно оперативно проводити з такими особами додаткові практичні заняття з новим озброєнням та цільові інструктажі, використовувати сучасні дидактичні засоби навчання [3].

Також трапляються випадки, коли особа під час несення служби в практичних підрозділах поліції не тільки жодного разу не була на полігоні чи в стрілецькому тирі, не вела вогонь із закріпленої зброї, яка знаходиться у наявності в територіальних підрозділах поліції а й не підтримує її в належному стані (чищення, змащення за графіком). Адже зрозуміло – щоб зброя найбільш влучно вражала ціль, вона повинна бути пристріляна та доглянута.

Отже, роблячи висновок з піднятої нами проблеми, можна зазначити, що одним з найголовніших критеріїв рівнів сформованості належної вогневої підготовки поліцейських під час несення служби у період воєнного стану є ґрунтовне знання ними заходів безпеки при поводженні зі зброєю, дотримання правоохоронцями правових підстав її застосування, якісно організований освітній процес з цієї навчальної дисципліни, яка на сьогодні має пріоритетне значення в умовах воєнного стану.

Особливою умовою для забезпечення безпеки поліцейських, в яких є дозвіл на носіння зберігання, використання та застосування вогнепальної зброї, є швидке реагування правоохоронців на виникнення небезпеки, а також миттєва оцінка ними ситуації та точність ведення стрільби працівниками поліції.

Таким чином, чим більше в нашій країні буде підготовлених працівників поліції та військовослужбовців ЗСУ/тероборони щодо ефективного використання/застосування зброї, тим безпечнішим буде життя громадян в нашій країні, тим менше вона втрачатиме своїх військових чи поліцейських через необережне поводження зі зброєю чи незнання порядку застосування зброї.

Список використаної літератури

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII (із змінами станом на 31.03.2023 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 12.04.2023).

2. Інструкція із заходів безпеки при поводженні зі зброєю : наказ МВС України від 01 лютого 2016 року № 70. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0419-22#Text> (дата звернення: 13.04.2023).

3. Вайда Т.С., Круглик М.І., Кузнецов О.І. Сучасне інтерактивне мультимедійне обладнання для навчання та удосконалення вогневої підготовки працівників Національної поліції України. Pregătirea profesională a cadrelor pentru subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne și alte organe de drept, conferință științifico-practică internațională (2020; Chișinău). Pregătirea profesională a cadrelor pentru subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne și alte organe de drept: Conferința științifico-practică internațională din 4 decembrie 2020 / redactor-șef: Iurie Larii; colegiul de redacție: Dinu Ostavciuc [et al.]. – Chișinău: Departamentul Editorial-Poligrafic al Academiei «Ștefan cel Mare», 2021 (613 p.) P. 143-150. = Профессиональная подготовка кадров для подразделений Министерства внутренних дел и других правоохранительных органов : заочная Международная научно-практическая конференция, 4 декабря 2020 года, г. Кишинев (Молдова). – Молдова: Кишинев, Академия «Штефан чел Маре» МВД Республики Молдова, 2021. (613 с.). – С. 143-150.

ПРОТИДІЯ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ КОЛАБОРАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ В УМОВАХ ДЕОКУПАЦІЇ

ПОСТОЛЬНИК Катерина Андріївна,

курсант 301 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський державний університет внутрішніх справ, капрал поліції

Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, завідувач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету ОДУВС, канд. юрид. наук

Актуальність проблеми. Україні вже більше року триває повномасштабна війна. Майже всі українці об'єдналися, щоб здолати російських загарбників. Однак і досі серед нас з'являються колаборанти – ті, хто стає на бік окупантів та починає із ними співпрацювати. Ними може виявитися будь-хто: сусід, односелець або далекий родич [3]. Тому у забезпеченні основ національної безпеки в умовах воєнної агресії Російської федерації (далі – РФ) проти України важливу роль відіграє ефективне запобігання та протидія колабораційній діяльності, кримінальну відповідальність за здійснення якої передбачено статтею 111-1 Кримінального кодексу України [2].

Основний матеріал. Протидія поліцейськими колабораційній діяльності на звільнених територіях є важливим завданням НПУ для збереження законності та підтримання правопорядку. Колаборація означає співпрацю з окупаційною владою або іншими незаконними формуваннями, які порушують закони та громадський порядок на звільнених територіях. Протидія колаборації є важливим елементом відновлення правової держави та забезпечення миру та стабільності на звільнених територіях.

Поліцейські повинні діяти відповідно до законів та міжнародних стандартів, які регулюють їхню діяльність на звільнених територіях. Вони повинні дотримуватися принципів законності, нейтралітету та незалежності від політичних впливів.

У разі виявлення поліцією випадків колабораційної діяльності (співпраці з окупаційною владою або іншими незаконними формуваннями), необхідно вжити заходів для припинення цієї діяльності та притягнення винних до відповідальності відповідно до законодавства.

Протидія поліцейських колаборантам на деокупованих територіях є важливою складовою безпеки та стабільності в цих регіонах. Для запобігання

колабораційній діяльності поліцейських на деокупованих територіях проводиться з вживанням наступних заходів:

1. Проведення перевірок. При звільненні територій необхідно проводити систематичні перевірки серед населення, у тому числі і працівників органів місцевого самоврядування, органів НПУ з метою виявлення можливих колаборантів. Такі перевірки повинні проводитися регулярно.

2. Створення інформаційної системи про осіб, які займалися/займаються колабораційною діяльністю та є зрадниками. Така система допоможе працівникам поліції швидше знаходити винних та притягати їх до відповідальності на щойно звільненій території, вона повинна бути строго регламентована та контрольована.

3. Проведення спеціальних операцій. Поліція може проводити спеціальні операції з метою виявлення та припинення колабораційної діяльності серед населення.

4. Покарання винних. При виявленні колаборації серед персоналу поліції необхідно покарати винних згідно з законодавством. Такі заходи повинні бути публічними та ефективними, щоб запобігти повторенню подібних випадків в майбутньому.

5. Співпраця зі спецслужбами. Важливо взаємодіяти з іншими органами для виконання спільних задач та скорішої перемоги.

Блокпости є важливим інструментом протидії колабораційній діяльності на деокупованих територіях. Встановлення блокпостів та контрольно-пропускних пунктів на в'їздах та виїздах з деокупованих територій дозволяє забезпечити контроль за рухом транспорту та осіб, що перетинають лінію розмежування.

Для протидії колабораційній діяльності на блок-постах необхідно дотримуватися наступних правил:

1. Контроль за транспортом та особами. Поліція повинна забезпечувати контроль за транспортними засобами та особами, що перетинають лінію розмежування. Необхідно перевіряти документи та встановлювати мету поїздки.

2. Зупинка та огляд транспортних засобів. Поліція може застосовувати заходи примусу для зупинки та огляду транспортних засобів. Важливо звернути увагу на заборонені предмети, такі як зброя та наркотики.

3. Виявлення та затримання колаборантів. Працівники правоохоронних органів повинні бути готовими до затримання колаборантів, які співпрацювали або продовжують співпрацювати з окупаційною владою.

4. Встановлення комунікації з населенням. Поліція повинна встановлювати контакт з місцевим населенням, надавати їм необхідну допомогу.

При необхідності, поліція може застосовувати заходи примусу. Застосування фізичної сили регламентується ст. 44 ЗУ «Про Національну поліцію». Поліція може застосовувати фізичну силу для зупинки та затримання осіб, які порушують громадський порядок, виконуючи свої службові обов'язки. Застосування спеціальних засобів регламентується ст. 45 ЗУ «Про Національну поліцію». Поліцейські можуть використовувати спеціальні засоби для забезпечення порядку та безпеки, такі як кайданки, гумові та пластиковий кийок, засоби примусової зупинки транспорту, тощо. Використання зброї регламентується ст. 46 ЗУ «Про Національну поліцію». Використання зброї може бути допустимим лише в крайніх випадках, коли інші заходи примусу не допомагають припинити небезпечну ситуацію.

При застосуванні заходів примусу кожен поліцейський повинен діяти згідно Закону України «Про Національну поліцію» (ст. ст. 42-46) та іншими відповідними нормативно-правовими актами [3].

Висновок. Для запобігання колабораційній діяльності на звільнених територіях територіальними органами та підрозділами поліції необхідно проводити систематичну просвітницьку роботу серед населення, сприяти формуванню у громадян національної свідомості та патріотизму, забезпечувати ефективну роботу та взаємодію спецслужб та правоохоронних органів з метою виявлення та припинення колабораційної діяльності.

Також важливо покарати винних у такій діяльності, щоб вони відповіли за свої вчинки, а також щоб це стало прикладом для інших і запобігти повторенню подібних ситуацій в майбутньому.

Список використаної літератури

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#top> (дата звернення: 12.04.2023).

2. Коваль К.О. Особливості розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із колабораційною діяльністю. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу в умовах воєнного стану : Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 25 листопада 2022 року). Харків, ХНУВС, 2022. С. 217-220.

3. Дубенська міська рада. Ефективне запобігання та протидія колабораційній діяльності. URL: <https://dubno-adm.gov.ua/pres-centr/novina/article/efektivne-zapobigannja-ta-protidija-kolaboraciiinii-dijalnosti.html> (дата звернення: 12.04.2023 року).

СУЧАСНІ ЗАХОДИ ТА ЗАСОБИ НАДАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ ПОЛІЦІЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ ПІД ЧАС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ

СОЛОШЕНКО Наталія Володимирівна,

курсант 203 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський
державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Вайда Тарас Степанович, доцент кафедри
спеціальної фізичної та вогневої підготовки ХФ ОДУВС, канд. пед. наук,
доцент

Актуальність проблеми. Забезпечення медичної допомоги потерпілим є одним із важливих аспектів роботи поліції в забезпеченні публічної безпеки та порядку [1]. Забезпечення якості та доступності медичної допомоги – одна з найбільш важливих і найбільш складних проблем системи охорони здоров'я України. За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я (далі – ВООЗ) «гарантією якості медичної допомоги є забезпечення кожному хворому того комплексу діагностичної та терапевтичної допомоги, який призвів би до оптимальних для здоров'я цього пацієнта результатів відповідно до рівня медичної науки» [2].

Підготовка фахівців з надання домедичної допомоги є актуальною проблемою в Україні на сьогодні. За даними Державної служби України з надзвичайних ситуацій середній показник смертності від надзвичайних ситуацій в Україні становить 130-135 осіб на 100 тисяч населення, що перевищує відповідні показники країн Європи в 3-5 разів [3]. При цьому 24 % постраждалих помирають у лікарнях, а 76% – на догоспітальному етапі. За оцінками медичних фахівців зі 100 осіб в Україні, які померли на догоспітальному етапі, 20 % летальних випадків пов'язані з отриманням несумісних з життям травм, а причиною інших 80 % стала недосконалість системи організації надання домедичної допомоги постраждалим безпосередньо в зоні надзвичайної ситуації та неефективність здійснення заходів з медичної евакуації постраждалих до лікувальних закладів.

Серед осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу відповідно до Закону України «Про екстрену медичну допомогу», є працівники поліції [1].

Таким чином, доступність медичної допомоги є найважливішою умовою надання домедичної допомоги населенню у всіх країнах світу, що відображає як економічні можливості держави в цілому, так і можливості конкретної людини. Ніде не забезпечується загальний, рівний та необмежений доступ до всіх видів медичних послуг [2].

Вважається, що виходом із такої ситуації є скорочення витрат на неефективні види медичних втручань та концентрація зусиль на наданні рівного доступу громадян до найефективніших медичних послуг. Цей підхід до раціонального використання обмежених ресурсів називається раціонуванням та практикується в різній мірі в всіх державах світу [3].

Використання освітніх програм з підготовки поліцейських на основі «симуляційних технологій» дозволяє підвищити професіоналізм фахівців поліції, що позитивно відобразиться на якості надання ними екстреної медичної допомоги в умовах надзвичайної ситуації або екстремальній ситуації [2].

Тому представляється зрозумілою нагальна необхідність удосконалення підготовки правоохоронців з домедичної допомоги з активним використанням «симуляційних технологій», які повинні стати невід'ємним компонентом безперервної медичної освіти працівників поліції. Поліцейські отримують базову підготовку з першої допомоги, що включає оцінку стану потерпілого, надання домедичної допомоги при серцевому нападі, кровотечах, опіках, травмах тощо. При потребі, на місце події можуть бути викликані медичні працівники бригади екстреної медичної допомоги.

Поліцейські можуть мати при собі спеціальні медичні сумки (медичні аптечки поліцейського), які містять необхідні медичні засоби (інструменти) та ліки для надання домедичної допомоги потерпілим. У деяких країнах поліція використовує дистанційні засоби медичної допомоги, які можуть бути використані для встановлення контакту з лікарем та надання рекомендацій щодо надання допомоги. Дрони можуть бути використані для швидкої доставки медичної допомоги на місце події [3]. Поліція може співпрацювати з медичними службами, щоб забезпечити надання допомоги потерпілим.

Варто додати, що обов'язковою до включення в програми підготовки поліцейських із метою підготовки їх до дій в екстремальних ситуаціях є навчальна дисципліна «Тактична медицина», яка містить елементи стандартів медичної допомоги, клінічних протоколів та інших галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я країн-членів НАТО щодо дій в умовах службово-бойових/військових дій [4, с. 98-101].

У сукупності вищезазначені компоненти можуть забезпечити достатню та якісну медичну підготовку працівників поліції, які в подальшій професійній діяльності реалізують свої набуті вміння та знання задля забезпечення власної безпеки та збереження життя і здоров'я інших людей.

Список використаної літератури

1. Гіденко, Є. С. Сучасний підхід до навчання поліцейським діям в екстремальних умовах. *Правові новели*. № 3. (2017). С. 82-87.

2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 р. № 50. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>. (дата доступу: 10.04.2023).

3. TCCC VS CLS. За якими протоколами навчати військових і чи варто вибирати взагалі. URL: <http://patriotdefence.org/ua/news/articles/tccc-vscls-which-protocol-is-worth-choosing-in-military-training.html> (дата доступу: 10.04.2023).

4. Вайда Т.С. Тактична медицина як сучасний компонент навчальної дисципліни «Долікарська допомога» у системі професійної підготовки працівників Національної поліції України. Всеукраїнська науково-практична конференція : «Національна поліція Донеччини: проблеми становлення та стратегія розвитку – 2016» (20 жовтня 2016 року, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь) : Зб. тез доповідей. – Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2016. – С. 98-101.

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСОБИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ЕФЕКТИВНОГО НЕСЕННЯ СЛУЖБИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕНОГО ВОЄННОГО СТАНУ ТА В ПОВОЄННИЙ ЧАС

ФОМІЧОВА Діана Володимирівна,

курсант 201 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський
державний університету внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Марчук Віталій Андрійович, викладач кафедри
СФтаВП Херсонського факультету ОДУВС

Актуальність проблеми. Психологічна підготовка поліцейського у будь-який час відіграє важливу роль у його професійній діяльності. Поліцейські з 24.02.2022 року кожного дня стикаються зі станом емоційного напруження при вирішенні тактико-оперативних завдань, які пов'язані з високим рівнем небезпеки для поліцейських. Принцип «безперервності» несення служби в умовах воєнного стану, як ніколи, виконується на всі 120 %. Поліцейські постійно перебувають у засобах індивідуального бронезахисту, озброєні пістолетами та автоматами, ризикують своїм власним життям та здоров'ям, звільнюють людей від завалів, надають домедичну допомогу, стикаються з великою кількістю озброєних людей, а звичні звернення громадян на гарячу лінію «102» до останнього розцінюються як фактори з високим рівнем небезпеки.

Усе це супроводжується великим навантаженням на психологічне здоров'я поліцейського. Психологічне здоров'я є вищим рівнем прояву здоров'я психічного, воно визначається ціннісно-смісловим змістом розвитку особистості [1, с. 5].

Варто зазначити, що війна проходить не лише на фронті – вона практично існує всередині кожного із нас (як фізична, так і психологічна боротьба протиріч). А особливо це важко для поліцейських, які часто перебувають у зоні бойових дій (в прифронтових районах), перші прибувають на виклики після ракетних обстрілів, допомагають людям та спостерігають їх страждання та відчувають біль потерпілих, несуть службу на деокупованих територіях, наражаючи себе на небезпеку, знаходяться під час розмінування територій, днями несуть службу на блок-постах, в складі патрулів та багато іншого, що так чи інакше впливає на їх психіку.

У такі моменти важливо не втрачати зв'язок із реальністю та приймати швидкі та правильні рішення. У цьому поліцейським допомагає психологічна

підготовка та сучасні педагогічні засоби при навчанні поліцейських до ефективного несення служби, як діяти в екстремальних ситуаціях тощо.

Уміння розібратися в складній ситуації та налаштувати себе на вирішення стратегічних завдань або виходу з екстремальних ситуацій характеризує рівень професійної майстерності працівника поліції.

Узагальненням проведеного дослідження буде те, що формування розвитку якостей особистості працівника поліції тривалий і напружений процес, але це є обов'язковою умовою для вирішення тактично-оперативних завдань в ході несення служби підрозділами поліції, складовим якого є об'єктивна, психологічна реальність. «Життя як гра! Як граєш так і живеш!» Саме ця підготовка відіграє важливу роль у виконанні службових завдань, а також формуванні стресостійкості у поліцейських. Для ефективності їх діяльності вимагається проведення особливого виду професійно-психологічної підготовки, яка націлює на досягнення подолання емоційних перешкод та готовність до екстремальних ситуацій, які можуть виникнути у воєнний час. Нервово-психічна напруга у працівників поліції виявляється при реальній або уявній загрозі їх життю або здоров'ю, під час виконання ними складних завдань, де є дефіцит часу і коли рішення потрібно приймати миттєво [1, с. 258].

До основних симптомів нервово-психічної нестійкості належать: а) невдачі на службі і в особистому житті; б) часті ситуації службової діяльності, які сприймаються як небезпечні для життя і здоров'я; в) хронічна втома і конфлікти; г) низька професійна компетентність, д) сімейні психотравмуючі чинники; е) шкідливі звички [3].

Ознаками нервово-психічної нестійкості поліцейського можуть бути: а) поява втоми при звичайному службовому навантаженні; б) зниження загальної активності; в) послаблення та погіршення пам'яті; г) соматичні симптоми; д) загальмованість мислительних процесів; є) поява негативних емоцій; ж) зниження самоконтролю.

Нами підтверджені дані лонгітюдного психодіагностичного дослідження, вперше проведеного Л.М. Собчик [6, с. 44], яке встановило прогностичну значимість чинників, які виявляють провідні особистісні тенденції. У процесі дослідження виокремлено психодіагностичні критерії для визначення трьох основних неспокійних типів дезадаптації: невротичної, психопатичної і психосоматичної [2, с. 33].

Враховуючи результати власних досліджень і думку вітчизняних дослідників (М. Корольчука та ін.) [5, с. 5. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я : Навчальний

посібник / М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк, А.Ф. Косенко, Т.І. Кочергіна. Загальна редакція М.С. Корольчука. – К.: Фірма «ІНКОС», 2002. 272 с.

], уточнено перелік вимог до керівника підрозділу поліції, дотримання яких сприятиме готовності до збереження психологічного здоров'я підлеглого особового складу: 1) повага і гуманістичне ставлення до підлеглих; керівник має бути вимогливим, наполегливим, проте обов'язково справедливим і гуманним; 2) врахування керівником індивідуально-психологічних особливостей кожного підлеглого; 3) увага до позитивних зрушень в роботі чи поведінці підлеглого, своєчасна оцінка і заохочення працівників, розкриття перспектив; 4) обережне використання критики і покарань підлеглих, критика має відбуватись віч-на-віч, а заохочення – при всіх; 5) переважне використання колегіального, а за необхідності – ситуаційного стилю керівництва, надання підлеглим самостійності в діяльності.

Висновки. Отже, провівши аналіз спеціальної літератури з піднятої проблеми, можемо зробити деякі узагальнення.

1. Психологічне здоров'я особистості є необхідною умовою її ефективної діяльності загалом і поліцейської роботи, зокрема. Дія несприятливих чинників нерідко зумовлює виникнення в працівників поліції стресів та нервово-психічної напруги, що викликає негативні прояви в поведінці та психіці.

2. Дотримання керівниками поліцейських підрозділів розглянутих нами вимог сприятиме формуванню готовності до збереженню психічного здоров'я поліцейських та суттєвому підвищенню ефективності їх професійної діяльності.

Список використаної літератури

1.Скляр О. С. Важливість психологічної підготовки поліцейських для вирішення тактично-оперативних завдань в умовах воєнного стану / О.С. Скляр, Х.О. Бойко, С.В. Сизихін. Київ, Преса, 2022. 120 с.

2. Забезпечення психологічного здоров'я працівників Національної поліції України: навч.-метод. посіб. / Остапович В. П., Барко В. І., Кирієнко Л.А., Пампура І.І., Барко В.В.; за ред. д-ра юрид. наук, проф. В.О. Криволапчука. Київ: ДНДІ МВС України; ФОП Кандиба Т. П., 2019. 204 с.

3. Басараб О.Т., Присакар А.С. Готовність керівників поліцейських підрозділів до підтримання психологічного здоров'я персоналу. *Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану* : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. с. 33.

4. Павліченко К.В. Нормативно-правові основи регулювання сектору безпеки і оборони України як важлива складова підготовки правоохоронців. *Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану* : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 96.

5. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я : Навчальний посібник / М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк, А.Ф. Косенко, Т.І. Кочергіна. Загальна редакція М.С. Корольчука. – К.: Фірма «ІНКОС», 2002. 272 с.

6. Собчик Л.Н. Психология индивидуальности. Теория и практика психодиагностики. – СПб. : Издательство «Речь», 2003. 624 с.

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЯК ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ У СКЛАДНИХ УМОВАХ НЕСЕННЯ СЛУЖБИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

ХАРЧУК Ірина Володимирівна,

курсант 301 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський
державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Карбовський Дмитро Олексійович, завідувач
кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС, канд. юрид. наук

Актуальність проблеми. У зв'язку із нападом країни-агресорки (РФ – уточнено нами) 24 лютого 2022 року на Україну в нашій державі введено воєнний стан. З цього моменту перед органами (підрозділами) Національної поліції України (далі – НПУ) окрім підтримання правопорядку в регіонах країни постало ще одне дуже важливе завдання – забезпечення безпеки громадян під час бомбардуванні, артилерійських обстрілах, виникненні у зв'язку з цим пожеж, оперативне та всебічне надання допомоги тим, хто цього особливо потребує у складний для країни і суспільства час.

Введення такого правового режиму тягне за собою низку особливостей, а саме – часткове тимчасове обмеження конституційних прав громадян. Такі обмеження можуть проявлятися у встановленні особливого режиму в'їзду та виїзду до населених пунктів, перевірці в громадян документів, запровадженні комендантської години, відчуженні та вилученні майна усіх форм власності для забезпечення потреб оборони тощо. Враховуючи нестабільність національної безпеки України на сучасному етапі і ведення бойових дій на окремих ділянках нашої країни, питання, що стосуються особливостей функціонування державного апарату в умовах воєнного стану є надважливим. Тому нині потребує системного підходу визначення проблем виконання умов забезпечення безпеки життєдіяльності населення під час воєнного стану в Україні.

Для ефективного виконання положень Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [1] Президентом України 24.02.2022 року підписано Указ № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні». Відповідно до нього воєнний стан запроваджується з 05:30 24.02.2022 строком на 30 діб. Надалі цей строк був продовжений і на даний момент режим воєнного стану залишається чинним. Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» під режимом воєнного стану розуміється особливий правовий

режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1].

Згідно положень ст. 3 Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії відповідного режиму можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України, а також вводиться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [1].

Вживані заходи щодо обмеження прав і свобод осіб повинні мати правовий характер і бути такими, що не перевищують меж, встановлених законом [2, с. 50]. Саме законом повинні бути визначені мета, базис та суб'єкти, які можуть встановлювати обмеження. Вихід за межі встановленої компетенції свідчить про пряме порушення цивільних прав, а не їх обмеження.

Воєнний час гуртує українське суспільство дедалі тісніше. Сьогодні в Україні фактично зник поділ на соціальні верстви, політичні сили, професійні об'єднання і навіть групи за інтересами. Всі, за рідкісним винятком, в єдиному пориві працюють на досягнення спільної мети – викинути окупанта за межі нашої держави. Важливим напрямом досягнення цієї мети слугує забезпечення надійної комплексної безпеки громад органами та підрозділами НПУ в умовах воєнного стану.

Ситуація, що склалася в країні, поряд із звичними повноваженнями, що реалізуються органами і підрозділами поліції, обумовила виконання ними більш специфічних завдань, зокрема, щодо фіксації військових злочинів, виявлення і затримання диверсантів, мародерів, колабораціоністів, припинення незаконного бізнесу, надання допомоги пораненим тощо. З огляду на це, виникає необхідність перегляду як організації самої діяльності органів і

підрозділів НПУ в частині забезпечення публічної безпеки і порядку, так і її нормативно-правового врегулювання.

В умовах воєнного стану зростає роль органів НПУ у виявленні загроз публічній безпеці, протидії та профілактиці загроз, усуненні причин і умов, що їх породжують на місцевому рівні. Органи поліції забезпечують захищеність прав та інтересів громадян, які проживають на території відповідно до стандартів та вимог, встановлених чинним законодавством.

Національна поліція як суб'єкт забезпечення національної безпеки України відповідно до законодавства та завдань із забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав та свобод людини, а також інтересів суспільства й держави, протидії злочинності наділена у тому числі наступними повноваженнями: 1) охорона об'єктів права державної власності, а також участі у здійсненні державної охорони; 2) сприяння забезпеченню правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх оголошення на всій території України або в окремій місцевості тощо; 3) є суб'єктом оперативно-розшукової діяльності. Саме на правоохоронні органи покладаються основні завдання сучасного етапу українського державотворення – захист державного суверенітету, відновлення територіальної цілісності, зміцнення конституційного ладу, розвиток й підтримка суспільних цінностей, захист прав і свобод українських громадян.

Відповідно до Законів України «Про Національну поліцію», «Про правовий режим воєнного стану», Положення про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877, та Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 878, з метою забезпечення нормалізації оперативної обстановки і відновлення правопорядку, усунення загрози життю чи здоров'ю громадян працівники підрозділів НПУ переводяться на посилений варіант несення служби [3].

Слід зазначити, що для виконання поставлених завдань весь особовий склад НПУ вже тривалий час працює у посиленому режимі. Посилений варіант службової діяльності (*далі* – посилений варіант) – комплекс організаційно-правових, превентивних, профілактичних, оперативних та інших заходів, пов'язаних з особливим режимом виконання службових завдань і залученням значної кількості поліцейських з метою швидкої стабілізації оперативної обстановки, якщо наявними силами та засобами, що безпосередньо залучені до забезпечення публічної безпеки і порядку у повсякденному режимі несення служби, їх виконати неможливо [4, с. 115].

Залежно від обставин, що склалися, посилений варіант може бути оголошений як для всіх працівників органів поліції, так і для її окремого територіального органу або відокремленого підрозділу. Метою введення посиленого варіанта є найшвидша нормалізація оперативної обстановки та відновлення правопорядку, усунення загрози життю чи здоров'ю громадян, створення умов для нормального функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших соціальних інститутів суспільства [5]. Посилений варіант може бути введений на території держави або в окремих її регіонах чи населених пунктах у разі введення в установленому порядку правового режиму воєнного стану за наявності реальної загрози безпеці або життю громадян, усунення якої є одним із основних завдань НПУ [6, с. 84].

Таким чином, проблеми, які виникли внаслідок окупації країною-агресором території України, є багатогранними. У зв'язку з цим, дослідження проблематики особливостей безпеки життєдіяльності та охорони праці поліцейських, військовослужбовців та інших осіб в умовах правового режиму воєнного стану, в бойовій обстановці, в особливий період має підвищену актуальність.

В контексті чинного законодавства серед питань, які потребують нагальної правової регламентації, варто назвати визначення правового режиму на окупованих територіях, особливості безпеки життєдіяльності та охорони праці поліцейських під час окупації, при відповідній деокупації таких територій (проведенні стабілізаційних заходів).

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 року із змінами). Офіційний вісник України. 2015. № 46.
2. Мерник А.М., Радченко Я.М. Принцип законності обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 50-53.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII (зі змінами станом на 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 02.04.2023).
4. Забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 1 липня 2022 року). Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2022. 398 с.
5. Безпека життєдіяльності та охорона праці: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219 с.

6. Безпека працівників Національної поліції в умовах надзвичайних ситуацій: навчальний посібник (Грибан В.Г., Фоменко А.Є., Казначеев Д.Г., Бойко О.І. / за заг. ред. Грибана В.Г.). Дніпро: Дніпропетровський держ. ун-т внутр. справ, 2018. 100 с.

**ПРОГРАМА ТЕСС ЯК ОСНОВА НАДАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ
ПОЛІЦІЇ ЕФЕКТИВНОЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ
ПОТЕРПІЛИМ ПІД ЧАС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕНОГО ПРАВОВОГО
РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ**

ЦАРЕНКО Валерія Олександрівна,

курсант 301 навчального взводу Херсонського факультету, Одеський
державний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Науковий керівник: Вайда Тарас Степанович, доцент кафедри
спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету
ОДУВС, канд. пед. наук, доцент

Робота поліцейських є важливою складовою забезпечення публічної безпеки та правопорядку. Їхня діяльність повинна бути спрямована на захист прав та інтересі громадян, забезпечення законності та правопорядку в суспільстві.

При виконанні своїх обов'язків, поліцейські повинні дотримуватися законів та правил поведінки, забезпечувати безпеку громадян, викривати та припиняти злочини, підтримувати громадський порядок, допомагати людям у надзвичайних ситуаціях та ін.

Оскільки часто робота поліцейських пов'язана з дефіцитом часу та інформації, вони повинні мати високий рівень професійної підготовки, навичок та фахових знань, щоб швидко та ефективно виконувати свої обов'язки у будь-яких ситуаціях [1, с. 50]. Крім того, поліцейські повинні мати високий рівень психологічної стійкості, щоб кваліфіковано (а значить правильно) і урівноважено діяти в екстремальних умовах та стресових ситуаціях.

Домедична допомога – невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані, мінімізацію наслідків впливу негативних факторів на її здоров'я. Домедична допомога здійснюється на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи.

Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Завданнями поліції є надання поліцейських послуг, в тому числі й домедичної допомоги, особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Також поліцейський зобов'язаний надавати невідкладну, зокрема, домедичну і медичну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я [2, с. 43].

Домедична підготовка поліцейських включає навчання теоретичним знанням і практичним вмінням з основ надання домедичної допомоги, які проводяться працівниками медичних установ, профільних кафедр (циклів) закладів або установ поліції (уміння та навички надання само- і взаємодопомоги в разі отримання травматичних пошкоджень і поранень, отруєння, нещасного випадку, раптового захворювання тощо).

Варто сказати про те, що існує чимало міжнародних протоколів невідкладної (до)медичної допомоги, які дозволяють досягати належних результатів у зменшенні смертності на догоспітальному етапі. Для військових підрозділів протоколи втілені в так звану програму ТССС «Тактична допомога пораненим у бою», а для поліцейських – ТЕСС «Тактична екстрена медична допомога» [2, с.65].

В основі навчань і тренувань поліцейських потрапили виключно цивільні догоспітальні протоколи підтримки життя, які не мають безпосереднього застосування до професійної поліцейської діяльності.

Програма ТЕСС (Tactical Emergency Casualty Care) є спеціалізованою навчальною програмою для поліцейських та інших правоохоронних органів, яка орієнтована на надання допомоги особам, що постраждали від насильства, терористичних актів та інших небезпечних ситуацій. Програма ТЕСС базується на протоколах невідкладної медичної допомоги, що використовуються на полігоні бойових дій, розроблена з метою підвищення рівня безпеки та зниження ризику втрати життя від попередньо невиліковних поранень.

Навпаки, цивільні догоспітальні протоколи підтримки життя (наприклад, BLS та ACLS) спрямовані на надання допомоги людям у невідкладних ситуаціях, які не пов'язані з насильством або іншими небезпечними ситуаціями [3, с. 32]. Хоча деякі з них можуть бути корисними для поліцейських у випадках серцево-судинних захворювань та інших медичних невідкладних станів, що можуть траплятися під час виконання професійних обов'язків.

Отож, надання домедичної допомоги має важливу роль в діяльності Національної поліції України. Поліцейські є першими, хто може прибути на місце надзвичайної ситуації або правопорушення, де можуть знадобитись невідкладні медичні втручання.

Знання навичок надання домедичної допомоги можуть допомогти поліцейським швидко та ефективно діяти в ситуаціях, коли час є на вагу золота, і врятувати життя постраждалих.

Список літературних джерел

1. Давигора Ю.І., Молотай В.А., Коломієць О.В., Демченко Ю.В., Кудлай А.О. Дії працівників органів Національної поліції при виникненні надзвичайних ситуацій. К.: Національна академія внутрішніх справ, 2020. с. 156.
2. Основи професійної підготовки поліцейських : збірник метод. Рекомендацій / Тьорло О.І., Синенький В.М., Йосипів Ю.Р., Банах С.М., Курляк М.Д. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 297 с.
3. Мислива О.О. Основи надання патрульною поліцією невідкладної (домедичної та медичної) допомоги постраждалим особам : навч. посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2018. 144 с.

Наукове видання

**УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ
ЗАХОДІВ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ: ВИМОГИ
СЬОГОДЕННЯ**

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції

(14 квітня 2023 року)

Редагування тексту, верстка збірника – Т.С. Вайда

Підп. до друку 28.04.2023. Формат 60х84/16.

Друк Rizo. Папір офсетний. Гарнітура Times.

Ум.-друк. арк. 5,5. Обл.-вид. арк. 5,5.

Наклад 40 прим.

Надруковано з готового оригінал-макету

Редакційно-видавничий відділ

Одеського державного університету внутрішніх справ

м. Одеса, вул. Успенська, 1.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДП № 3507 від 25.06.2009